

Українська мова

Зразки завдань

Завдання з вибором однієї правильної відповіді

1. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка
 - А боєць, вищість, зраджений, відсіювання
 - Б євробачення, воїнський, італієць, розжувати
 - В подвоєння, лояльний, надзвуковий, вимріяний
 - Г гушавінь, озброєння, лоджія, осяяння
 - Д виявлення, відзвітувати, мелодія, їдальня
2. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка
 - А заєць, життєвий, хворостняк
 - Б з'являється, воджу, ящірка
 - В ялтинський, ніччю, щільно
 - Г люблю, дзвякає, тьмяніє
 - Д щабель, діання, контрастний
3. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка
 - А заїжджати, щирість, їстоньки
 - Б дзвонити, п'ятниця, український
 - В йодистий, з'єднування, сьогодніня
 - Г підйомний, щебечуть, джміль
 - Д висаджують, зозулястий, перемивають
4. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка
 - А сіється, всюди, приладдя
 - Б раджу, загін, зоря
 - В щирість, шістсот, пейзаж
 - Г їдуть, пряжа, осяяння
 - Д єдність, шістдесят, вищість
5. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка
 - А відзвук, їжак, ячмінь, здоров'я
 - Б джміль, щирість, п'ять, вугілля
 - В земля, райдуга, європеєць, порядок
 - Г щавель, ательє, лічба, боєць
 - Д сон, якийсь, подорожжю, заєць
6. Приголосні тільки дзвінки в кожному слові рядка
 - А джерельний, газда, в'юнець, гриб
 - Б жанр, забіг, лід, джміль
 - В коледж, регіон, неділя, мова
 - Г добро, лимон, рейс, недорогий
 - Д медаль, мармур, рельєф, немовля
7. Приголосні тільки глухі в кожному слові рядка
 - А фікус, папуга, цукати, тьохкати
 - Б капуста, пакетик, сахатися, ціпочок
 - В ситечко, тапочки, пайок, часопис
 - Г тактика, пощастити, сестриця, цяточка
 - Д сипучість, частка, пакуночок, точиться

8. Правильну вимову відображає фонетичний запис слів у рядку
- А кожух [ко^уж^ух]; левада [лева^ада]
 - Б приносить [при^ено^си^т']; походжає [походжа^йє]
 - В голубка [го^ул^убка]; свято [с^в'а^то]
 - Г промінчик [пром[']ін[']чи^к]; земля [зе^нмл[']а]
 - Д кишенья [ки^еш^ен[']а]; зозуля [зоз^ул[']а]
9. Підкреслена буква позначає той самий звук в усіх словах рядка
- А фужер, левкой, марафон, симфонія
 - Б пишеться, тюлень, стіл, тмяний
 - В хибний, хвалько, схопити, мох
 - Г просьба, сім'я, прихильність, сяйво
 - Д колесо, мокрий, вокзал, скупість
10. Звук [с] вимовляємо в усіх словах рядка
- А сирий, гасити, сімейний
 - Б радість, сонцепоклонник, писати
 - В посада, зцементований, смачно
 - Г мороз, садок, господиня
 - Д просьба, виспатись, босий
11. Уподібнення приголосних відбувається при вимові кожного слова рядка
- А зсипати, дужка, розпач, жінці
 - Б освітній, зарядка, молотьба, розжувати
 - В якби, зшити, навесні, ягідки
 - Г зжовкнути, ніжність, квітання, усмішці
 - Д легкий, екзамен, ліжко, безсердечний
12. Уподібнення приголосних відбувається при вимові кожного слова рядка
- А рибка, низько, дивишся, розчин
 - Б тяжко, перемогти, гриб, знаходиться
 - В нелегко, по вінця, смієшся, футбол
 - Г безпека, на книжці, промінчик, у грубці
13. Уподібнення приголосних відбувається при вимові кожного слова рядка
- А безшумний, доріжка, (на) стежинці, просьба
 - Б дьогтю, кузня, пругкий, казка
 - В піднігтьовий, зцідити, боротьба, співачці
 - Г сережка, двигтять, стіжки, зчистити
 - Д пісня, вокзал, рюкзак, ложка
14. Наголос на другому складі мають усі слова рядка
- А дочка, подруга, вимова, сантиметр, ідемо
 - Б спина, виразно, завдання, попереду
 - В предмет, рукопис, ненавидіти, в'язкий
 - Г кропива, приятель, горошина, каталог
15. Літеру *e* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А випещ..*e*ний, долон..*e*чка, удалеч..*e*ні, овоч..*e*сховище
 - Б книж..*e*чка, корен..*e*плоди, город..*e*на, б..*e*нтежити
 - В ож..*e*лець, сив..*e*на, замер..*e*хтіти, л..*e*вада
 - Г випл..*e*каний, гус..*e*ниця, защ..*e*друвати, л..*e*ментувати
 - Д сут..*e*ніти, зат..*e*сатися, горщ..*e*ковий, кл..*e*котіти

16. Літеру *e* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А ст..хати, ст..повий, квіт..нь
 - Б зал..вати, майст..р, леб..диний
 - В пригв..нтити, чер..да, шел..стіти
 - Г ос..литися, к..шеня, л..дацюга
 - Д д..ржати, тр..мтіти, шеб..тати
17. Літеру *e* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А б..нтежити, вер..тено, Водохр..ще, горл..чка, мар..во
 - Б благоч..стивий, ластов..ня, запром..нитися, блюд..чко, дал..на
 - В долон..чка, сут..ніти, зат..сатися, дуж..чка, закор..нілий
 - Г л..ментувати, лот..рея, горщ..ковий, кр..нделик, мен..джер
 - Д удалеч..ні, знівеч..ний, м..ткий, вип..щений
18. Літеру *e* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А мар..во, кринич..нька, мереж..во, сит..чко
 - Б намист..чко, пр..зидент, вогн..чок, пр..м'єра
 - В горл..чко, хвил..чка, пр..стол, любит..ль
 - Г горл..чка, служит..ль, стеж..чка, д..віз
19. Літеру *e* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка
- А б..регти, восьм..ро, шел..ст, п..ріжок
 - Б з..леніти, виш..нька, к..шеньковий, ч..рнетка
 - В мавп..ня, книж..чка, вел..тень, тр..вожний
 - Г шерш..нь, визволит..ль, м..гдаль, в..селощі
 - Д ріднес..нький, жод..н, кис..нь, с..зонний
20. Літеру *и* треба писати в усіх словах рядка
- А бад..лина, благоч..стивий, кр..хкий, ж..виця
 - Б вар..во, меж..річчя, вич..пурений, кр..шталь
 - В п'ят..річка, заруч..ни, нев..димка, обітн..ця
 - Г зач..нати, виконав..ця, знів..чити, вел..чина
 - Д нож..чок, печ..во, викор..нити, оз..ратися
21. Літеру *г* треба писати в усіх словах рядка
- А джи(г, г)ун, (г, г)удзик, а(г, г)рус, (г, г)учний
 - Б (г, г)рунтець, (г, г)нотик, (г, г)уля, (г, г)азда
 - В (г, г)анок, (г, г)валт, (г, г)роно, (г, г)ава
 - Г джи(г, г)іт, (г, г)речний, об(г, г)рунтувати, (г, г)уцул
 - Д (г, г)атунок, за(г, г)ратувати, за(г, г)артувати, (г, г)ринджоли
22. Спрощення приголосних на письмі відбувається в усіх словах рядка
- А волос..ний, особистіс..ний, зліс..ний, зап'яс..ний
 - Б цінніс..ний, виїз..ний, швидкіс..ний, перехрес..ний
 - В тиж..невий, дириген..ський, заздріс..ний, капос..ний
 - Г очис..ний, пристрас..ний, улес..ливий, кореспонден..ський
23. Спрощення приголосних на письмі відбувається в усіх словах рядка
- А балас..ний, піз..ній, гіган..ський, безсовіс..ний
 - Б зап'яс..ний, зліс..ний, захис..ник, буревіс..ник
 - В заздріс..ний, кіс..лявий, бороз..на, улес..ливий
 - Г безвиїз..ний, пристрас..ний, чес..но, піз..но

24. Спрощення приголосних на письмі відбувається в усіх словах рядка

- А студен..ство, виїз..ний, тиж..невий
- Б зліс..ний, щас..ливий, хвас..ливий
- В доблес..ний, провіс..ник, ціліс..ний
- Г гіган..ський, радіс..ний, облас..ний
- Д учас..ник, корис..ний, невіс..чин

25. Усі слова написані правильно в рядку

- А викладацький, молотьба, вохкість
- Б карпатський, дорожчати, робітництво
- В криворізький, об'їжджати, французський
- Г інтелігентський, сонячний, надхнення
- Д тюркський, свідотство, соняшник

26. М'який знак на місці пропуску пишеться в усіх словах рядка

- А кіл..кість, пот..мянілий, Уман..щина, ескадрил..я
- Б власниц..кий, нен..чин, боїш..ся, сяд..мо
- В павіл..йон, дон..чин, с..огодні, прос..ба
- Г їдал..ня, батал..йон, Акс..онов, матін..чин

27. М'який знак на місці пропуску пишеться в усіх словах рядка

- А рибал..ство, погод..ся, прип'ят..ський, голівон..ці
- Б зателен..кати, красун..чик, купал..ський, виріз..бити
- В вигул..кнути, конс..ержка, зат..марити, нац..кувати
- Г кан..йон, ковз..кий, мал..ва, локал..ний
- Д консул..ський, обвін..чати, відгад..ко, крад..кома

28. М'який знак на місці пропуску пишеться в усіх словах рядка

- А брин..чати, дозвол..те, боягуз..кий, оган..бити
- Б кіл..цевий, красун..чик, монгол..ський, візуал..ний
- В різ..бяр, обвін..чати, виріз..бити, зат..марити
- Г павіл..йон, по-братерс..ки, на стежин..ці, Ізмаїл..ський
- Д устан..те, кур..йоз, на вишен..ці, неволен..ка

29. М'який знак НЕ пишеться в усіх словах рядка

- А тон..ший, ніч.., перелаз..мо, рибал..ці
- Б землян..ці, яблун..ці, ремін..чик, емул..сія
- В буквар.., брин..чати, т..мяність, чотир..ма
- Г Уман..щина, майбут..нє, мен..ший, бжіл..ці

30. М'який знак НЕ пишеться в усіх словах рядка

- А міл..ярд, ойкан..ня, мен..ший
- Б Уман..щина, Поділ..ля, Бат..ківщина
- В безбат..ченко, змагаєш..ся, віс..сю
- Г ін..ший, жен..шень, спіл..чанський
- Д кин..мо, ріж..мо, насип..мо

31. Апостроф ставиться в усіх словах рядка

- А В..ячеслав, кар..ера, пів..ящика, медв..яний
- Б верб..я, міжгір..я, дзв..якнути, без..ядерний
- В зв..ялити, кур..йозний, між..ярусний, круп..яний
- Г двох..ярусний, пів..яру, об..єкт, під..їжджати

32. Апостроф ставиться в усіх словах рядка
А м..ятний, роз..ятрений, присв..ята, пом..якшити
Б кам..яніти, без..ядерний, кур..йозний, медв..яний
В солов..ї, тьм..яно, кон..юктивіт, грав..юра
Г пір..я, пів..ями, прив..ялений, п..єдестал
33. Апостроф ставиться в усіх словах рядка
А пів..яблука, марнослів..я, скип..ятити, без..ініціативний
Б львів..янин, підрум..янений, з..являтися, ф..юзеляж
В подвір..я, пан..європейський, р..яжанка, трав..янистий
Г торф..яний, між..ярусний, кон..юнктура, дев..яносто
Д Лук..яненко, Св..ятослав, Мар..яна, Карп..юк
34. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
А священ..ий, довгождан..ий, блажен..ий, спросон..я
Б подорож..ю, Поволж..я, пам'ят..ю, суцвіт..я
В л..яний, зран..я, він..ицький, об..ризокати
Г безліч..ю, юн..ат, розкіш..ю, жовч..ю
35. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
А зран..я, безсмерт..я, пісен..ий, прочитан..ий
Б довгождан..ий, блажен..ий, згуртован..ий, височен..ий
В страшен..ий, картин..ий, міськ..ом, від..зеркалити
Г стат..ей, жит..єдайний, облич.., роздоріж..я
36. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка
А Рус..о, мул..а, пен..і, барок..о
Б Кас..андра, мадон..а, антен..а, ван..а
В Марок..о, ман..а, Калькут..а, гол..андський
Г Брюс..ель, Одіс..ей, конр..еволюція, трас..а
37. Подвоєння літер НЕ відбувається в усіх словах рядка
А крос..ворд, буд..изм, іл..юзія, оперет..а
Б піц..ерія, гум..анізм, ім..унітет, груп..овий
В кристал..ічний, однотон..ий, мас..ивний, кол..екція
Г діаграм..а, кас..ета, ім..обілізація, процес..ор
Д конгрес..мен, оперет..а, ел..егія, бон..а (гувернантка)
38. Подвоєння літер НЕ відбувається в усіх словах рядка
А ем..ігрант, ім..ігрант, ас..амблея, бел..етристика
Б ім..унітет, кол..екція, дис..кусія, кол..ектив
В ім..ітація, гол..андка, ак..уратний, ак..умуляція
Г епіграм..а, ін..овація, бюл..етеніть, ак..омпанемент
Д іл..юстрація, інтел..ігент, ір..аціональний, кор..еспондент
39. Подвоєння літер НЕ відбувається в усіх словах рядка
А нет..о, інтел..ект, шасі
Б нер..аціональний, ір..аціональний, тер..иторіальний
В ем..іграція, ім..іграція, ап..еляція
Г барок..о, ком..ісія, тер..ор
Д ван..а, кор..ектура, грам..

40. Префікс *пре-* треба писати в усіх словах рядка
- А пр..вражий, пр..велебний, пр..дивний, пр..святий
 - Б пр..хороший, пр..благий, пр..бережний, пр..красний
 - В пр..жовтий, пр..гірклий, пр..освященний, пр..новий
 - Г пр..тихий, пр..жовкати, пр..непорочний, пр..дивний
 - Д пр..зирливий, пр..глушений, пр..пишний, пр..вірний
41. Префікс *пре-* треба писати в усіх словах рядка
- А пр..світлий, пр..хильний, пр..мружений, пр..солодкий
 - Б пр..зирство, пр..давній, пр..близний, пр..землення
 - В пр..мужній, пр..пишний, пр..злий, пр..милий
 - Г пр..молодий, пр..бережний, пр..старкуватий, пр..сумний
42. Префікс *при-* треба писати в усіх словах рядка
- А пр..тихнути, пр..бережний, пр..буток
 - Б пр..біднюватися, пр..везений, пр..славний
 - В пр..солодити, пр..солодкий, пр..сісти
 - Г пр..мирний, пр..міський, пр..чинити
 - Д пр..сохнути, пр..високий, пр..ахкувати
43. Префікс *с-* треба писати в усіх словах рядка
- А (з, с)понукаати, (з, с)плавити, (з, с)класти, (з, с)чепити
 - Б (з, с)твердження, (з, с)хованка, (з, с)постереження, (з, с)сушити
 - В (з, с)формуваати, (з, с)хибити, (з, с)тримуваний, (з, с)пиляний
 - Г (з, с)хвалювати, (з, с)фокусувати, (з, с)цілити, (з, с)шити
44. Літеру *с* треба писати в усіх словах рядка
- А бе..коштовний, ..казати, ..керований
 - Б ..формуваати, пере..кочити, ..фотографувати
 - В ..плетений, ..питати, ..шити
 - Г ..тягнути, ро..тлумачити, не..терпний
 - Д ..фальшувати, бе..смертя, ..хвалити
45. Від поданих іменників утворіть прикметники за допомогою суфікса *-ськ-*. Чергування приголосних не відбувається в обох словах рядка
- А Париж, калмик
 - Б Гаага, Виборг
 - В Буг, Чорнухи
 - Г Перемишль, казах
 - Д Іртиш, чех
46. Прикметники з суфіксом *-зьк-* утворюються від усіх іменників рядка
- А Золотоноша, молодець, студент, Буг
 - Б Волга, товариш, турист, черкес
 - В Криворіжжя, Забужжя, Ладога, Таганрог
 - Г француз, ремісник, турок, брат

47. Виділене слово слід писати з малої літери в рядку
- А Йшли ми до *(Ш, ш)євченкового* генія духу золотого зачерпнуть!
 - Б Щороку в березні в усіх навчальних закладах України відбуваються *(Ш, ш)євченківські* читання.
 - В Оригінальні *(Ш, ш)євченкові* твори дають щедрю інформацію про те, як він жив.
 - Г Озветься знов діброва темнолиста, коли до тебе, хлопче, край села, немов дарунок теплого дитинства, *(Ш, ш)євченкова* калина зацвіла.
 - Д Живе й не вмирає *(Ш, ш)євченківська* мати, колгоспна кріпачка, забута не раз.
48. Позначте рядок, у якому всі слова іншомовного походження пишуться з буквою *и*
- А Алж..р, еруд..ція, р..читатив, ш..фон
 - Б вент..ляція, с..стема, д..сертація, кор..фей
 - В д..намічний, метод..ка, ц..вілізація, д..лікатний
 - Г пр..нциповий, д..корація, д..ректор, р..торика
49. Через дефіс пишуться всі слова в рядку
- А генерал/майор, кіловат/година, міні/комп'ютер
 - Б південно/бережний, південно/східний, північно/західний
 - В військово/транспортний, військово/зобов'язаний, військово/юридичний
 - Г ясно/зелений, ясно/окий, ясно/золотистий
 - Д вогне/гасник, хліб/сіль, зліт/посадка
50. Через дефіс пишуться всі слова в рядку
- А договірно/правовий, культурно/освітній, гостро/критичний, морально/етичний
 - Б медико/генетичний, ново/грецький, мінерально/сировинний, південно/східний
 - В житлово/будівельний, військово/повітряний, суспільно/корисний, лірико/драматичний
 - Г молочно/білий, науково/практичний, загально/освітній, організаційно/методичний
 - Д мідно/червоний, навчально/виробничий, героїко/романтичний, електронно/оптичний
51. Через дефіс пишуться всі слова в рядку
- А сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, ніжно/рожевий
 - Б сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний
 - В гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український, радіо/фізичний
 - Г суспільно/політичний, високо/авторитетний, зовнішньо/торговий, військово/морський
52. Усі складні слова потрібно писати через дефіс у рядку
- А лимонно/жовтий, історико/культурний, теоретико/пізнавальний
 - Б оздоровчо/спортивний, вогняно/червоний, військово/полонений
 - В сліпучо/білий, середньо/віччя, північно/східний
 - Г міжнародно/правовий, організаційно/технічний, лимонно/кислий
 - Д дослідно/виробничий, пів/аркуш, лірико/драматичний

- 53.** Усі складні слова потрібно писати разом у рядку
А вічно/зелений, жовто/грудий, науково/фантастичний
Б дрібно/листяний, спортивно/оздоровчий, електро/ремонтний
В важко/атлетичний, військово/патріотичний, мало/досвідчений
Г електро/магнітний, кам'яно/вугільний, валютно/фінансовий
Д євро/інтеграційний, старо/український, південно/кримський
- 54.** Разом треба писати всі слова рядка
А народно/поетичний, лісо/степовий, пів/огірка, літературно/художній
Б первісно/общинний, пів/вікна, темно/синій, східно/слов'янський
В військово/інженерний, хитро/мудрий, високо/кваліфікований, свіжо/зрубаний
Г далеко/східний, червоно/гарячий, вельми/шановний, красє/знавчий
- 55.** Разом треба писати всі займенники рядка
А аби/хто, де/котрий, будь/що, хто/небудь
Б де/хто, чий/небудь, аби/кому, де/кому
В де/якого, аби/кому, кому/сь, аби/чим
Г що/небудь, де/який, будь/який, чого/небудь
- 56.** Через дефіс пишуться всі слова в рядку
А по/нашому, в/нічию, ледве/ледве, сяк/так
Б з/рештою, врешті/решт, хтозна/куди, вряди/годи
В мало/помалу, віч/на/віч, десь/інколи, по/латині
Г десь/то, як/раз, як/небудь, будь/коли
Д по/двоє, по/друге, по/третє, по/сучасному
- 57.** Через дефіс пишуться всі слова в рядку
А пліч/о/пліч, з давніх/давен, день/у/день, по/латині
Б на/гора, коли/не/коли, без кінця/краю, де/небудь
В віч/на/віч, по/простому, сам/на/сам, хтозна/коли
Г ледве/ледве, по/праву, по/друге, як/не/як
Д більш/менш, раз/по/раз, будь/куди, десь/не/десь
- 58.** Разом треба писати всі прислівники рядка
А без/вісти, в/серйоз, до/речі, на/вскіс
Б у/розтіч, від/давна, без/перестанку, у/брід
В за/багато, до/вкруги, до/вподоби, на/впростець
Г по/двоє, по/декуди, на/весні, у/досвіта
Д с/піднизу, на/прокат, на/жаль, в/суціль
- 59.** Через дефіс треба писати всі прислівники в рядку
А вряди/годи, любо/дорого, раз/у/раз, коли/не/коли
Б хтозна/коли, пліч/о/пліч, по/літньому, навік/віки
В по/батьківськи, крок/за/кроком, часто/густо, з давніх/давен
Г по/сусідськи, по/одинці, де/не/де, сяк/так
Д зроду /віку, як/не/як, кінець/кінцем, довго/довго
- 60.** Правильно записано всі прислівники рядка
А по сусідськи, удвох, з гори, на диво
Б віднині, нашвидку, без кінця, до вподоби
В десь-інде, підчас, допобачення, сповна
Г з роду-віку, на щастя, на виворіт, здалека

61. Частка *НЕ* пишеться **ОКРЕМО** з усіма словами рядка
- А не/досліджені ще питання; не/зчувся, як заснув; не/спитавши дозволу
 - Б не/зводячи очей, не/привітно шуміли, не/здужав підняти
 - В будинок не/збудований; трохи не/дочуваючи; не/перевірений мною текст
 - Г не/можна передбачити; не/чуваний успіх; нічому не/навчено
 - Д не/захищений від вітру сад; не/просячи допомоги; не/потрібно поспішати
62. Частка *НЕ* пишеться **РАЗОМ** з усіма словами рядка
- А не/довгочасні стосунки; не/спростований факт; не/високе дерево
 - Б не/начебто знаю; не/ясний, а похмурий; не/сказанне диво
 - В не/виконавши проект; не/званий гість; не/розроблені питання
 - Г не/активний учень; ще не/розв'язані проблеми; не/гайні вказівки
63. Частка *НЕ* пишеться **РАЗОМ** з усіма словами рядка
- А не/виконане завдання; не/скошена трава; не/розв'язана задача
 - Б не/прочитана книга; хата ще не/побілена; стіни не/фарбовані, а лаковані
 - В не/вишитий рушник; слова, ще нікому не/сказані; не/довантажена машина
 - Г не/доспівані пісні; квіти ніким не/зірвані; не/доплетений кошик
64. Від контексту залежить написання всіх слів у рядку
- А на/дворі, в/осени, на/гору
 - Б на/бік, у/переміш, з/гори
 - В у/день, по/волі, на/віки
 - Г на/славу, до/вподоби, у/перше
 - Д по/друге, на/сміх, до/щенту
65. Виділене слово вжито в прямому значенні в реченні
- А Холодні осінні тумани *спускають* на землю мокрі коси.
 - Б У чужу душу *не влізеш*.
 - В *Умивається* сльозами убога земля.
 - Г *Приходять* друзі, виринають у пам'яті спогади.
66. Слово *серце* вжито в прямому значенні в рядку
- А щире серце;
 - Б хворе серце;
 - В батьківське серце;
 - Г серце України.
67. Виділене слово вжито в переносному значенні в реченні
- А *Сміються* в сонці золотому річки, і села, і поля.
 - Б Що думаєш *сказати*, спершу обміркуй.
 - В *Я шукав* усе світле в дорозі і в людях.
 - Г *Найдужче* у житті *цінував* я хліб.
68. Слово *сміється* вжите в переносному значенні в рядку
- А синок *сміється*
 - Б сонце *сміється*
 - В *сміється* від задоволення
 - Г учень *сміється*
 - Д *сміється* з моєї невдачі

69. Виділене слово вжито в переносному значенні в реченні
- А До булави треба й *голови*.
 - Б Як *голова* сивіє, то чоловік мудріє.
 - В У *голову*, як у торбу, що знайдеш, те й сховаєш.
 - Г Скільки *голів*, стільки й умів.
 - Д Хліб – усьому *голова*.
70. До емоційно забарвленої лексики належать усі слова рядка
- А дівчисько, второпати, прикріпити, базікати;
 - Б беркицьнутись, козаченько, повчання, мамусю
 - В зіронька, злodyга, вікопомний, роззява;
 - Г рученьки, проміння, вітрище, самісінький.
71. У реченні «Дуже цінним органічним добривом є ... *попіл*» пропущено слово
- А дерев'яний
 - Б деревний
 - В деревинний
 - Г дерев'янистий
 - Д здерев'янілий
72. Виділені слова є омонімами у рядку
А Слово, чому ти не твердая криця!	Слово – срібло, мовчання – золото.
Б Вона зрозуміла душевний <i>стан</i> гостя.	У хлопця плечі широкі, <i>стан</i> високий.
В Рідна <i>земля</i> і в жмені мила.	<i>Земля</i> – хлібодарка і медоносиця.
Г У хвалька <i>язик</i> діє, а рука не вміє.	Держи <i>язик</i> за зубами.
Д Ми молоді, ми юні, і нам належить <i>світ</i> .	Брехнею <i>світ</i> обійдеш, а назад не вернеш.
73. Омоніми використано в реченні
- А Ти будь не скупердяй, не скнара і знай батьківські заповіді.
 - Б Якщо у тілі душа крилата – що їй хороми, що їй палати.
 - В Веснонько любая, часу не гай, якнайскоріше прилинь у наш гай.
 - Г Народові потрібні не виграні битви, не втішання славою і волею, а майбуття.
74. Омоніми використано в реченні
- А Щире слово й добре діло душу й серце обігріло.
 - Б Господь посилає нам мудрості й сили і хранить Україну нині, прісно й вовік.
 - В Людина там не буде вільна, де є великі і малі.
 - Г День у день робота, день у день праця.
 - Д Міг би його поганити – не хочу вуст поганити.
75. Синоніми використано в реченні
- А *зустрічати* гостя – *проводжати* гостя
 - Б *жвавий* хлопчина – *прудкий* хлопчина
 - В *привозити* подарунки – *привезені* подарунки
 - Г будівельний *кран* – водопровідний *кран*
76. Синонімічний ряд утворюють слова
- А ідеальний, уявний, ілюзорний, примарний;
 - Б спільність, згода, спільнота, договір;
 - В наступати, просуватися, наставати, запановувати;
 - Г досить, доволі, вистачить, годі.

77. Із поданих у дужках синонімів кожен із варіантів можливий у реченні
- А Він поминув ліс і пішов (стежкою, трактом) через жита.
 - Б На узліссі розкинув своє гілля (віковий, древній) дуб.
 - В Щось сьогодні такий (довгий, тривалий) день!
 - Г (Славетна, легендарна) співачка Соломія Крушельницька мала унікальний голос.
 - Д І в кого цей хлопець удався такий (вайлуватий, незграбний)?
78. Із поданих у дужках синонімів кожен із варіантів можливий у реченні
- А (Ретельні, проникливі) дослідження археологів підтверджують слова Геродота.
 - Б Червоні жоржини (сильніше, потужніше) мерехтять росами.
 - В Старі дуби (оточували, облягали) галявину.
 - Г Представники різних поколінь не завжди (здатні, здібні) порозумітися.
 - Д Ми стояли, зачаровані (дивною, прекрасною) музикою весняних лугов.
79. Із поданих у дужках слів кожен із варіантів можливий у реченні
- А Рекламу розмістили в найбільш (*людних, людяних*) місцях міста.
 - Б Зрілість людська виростає з боротьби. Часто з боротьби зі своїми сумнівами (*ваганнями, коливаннями*).
 - В Тато мій – рішуча людина, хоч і мрійник. Ці якості в людині не поєднуються, але тато, мабуть, (*виняток, виключення*).
 - Г На фото: П. Тичина – у центрі, М. Вінграновський (*зліва, ліворуч*), В. Шевчук (*справа, праворуч*).
 - Д У народній медицині мед має (*лікувальні, лікарські*) властивості.
80. НЕ МОЖНА замінити поданим у дужках варіантом виділене слово в реченні
- А Архітектор *наголосив* (підкреслив), що проект слід виконати вчасно.
 - Б За мить вантажна машина *зникла* (щезла) з очей.
 - В Технічний персонал *змарнував* (згаяв) багато часу на підготовчі роботи.
 - Г У нашій родині панують теплі, дружні *стосунки* (взаємини).
 - Д Щоб *здобути* (отримати) вищу освіту, потрібно наполегливо працювати.
81. НЕ МОЖНА замінити поданим у дужках варіантом виділене слово в реченні
- А Діти *безтурботно* (безпечно) гралися на проїжджій частині вулиці.
 - Б Усяке друковане слово мало своє місце на полицях цієї *бібліотеки* (книгозбірні).
 - В Максимові Рильському була *властива* (притаманна) любов до людини і природи.
 - Г Колись тут було *русло* (річище) Ташані, потім воно пересохло, поросло травою.
 - Д Я люблю *тільки* (лише) таку гру, де я певна, що виграю.
82. НЕ МОЖНА замінити поданим у дужках варіантом виділене слово в реченні
- А За високими осоками почало *світліти* (світлішати) небо.
 - Б *М'який* (незлостивий) докір корисніший за нещирі подяку.
 - В Ми не хотіли брати участь у цих *темних* (підозрілих) справах.
 - Г Молоко дуже *корисне* (корисливе) для молодого організму.
 - Д *Подекуди* (місцями) пройшов сліпий дощик.

83. НЕ МОЖНА замінити поданим у дужках варіантом виділене слово в реченні
- А У сім'ї панували теплі, дружні *взаємини (стосунки)*.
 - Б Активно розвивається співробітництво між двома країнами в науковій і культурній *галузях(царинах)*.
 - В У 1939 році виникла реальна *воєнна (військова)* загроза мирному життю країн Європи.
 - Г Гамір атенці *зняли (зчинили)*, наче готували бурю.
 - Д Усім працівникам *належить (треба)* пройти інструктаж з техніки безпеки.
84. Виділене слово вжито у невластивому йому значенні в реченні
- А Україна *проголосила* незалежність у серпні 1991 року.
 - Б Цю інформацію *розголошувати* заборонено.
 - В Доповідач *виголосив* палку промову.
 - Г Найактивнішим учасникам концерту *оголошено* подяку.
 - Д Голова зборів *проголосив* порядок денний.
85. Виділене слово вжито у невластивому для нього значенні в реченні
- А *Тактичні* заняття допомагають військовим удосконалити професійну підготовку.
 - Б Керівництво армії розробляє нові *тактичні* прийоми оборони.
 - В Наш командир – дуже *тактична* людина.
 - Г Генерал пояснив свої *тактичні* міркування.
 - Д Успіх бою забезпечили правильні *тактичні* розрахунки.
86. Виділене слово вжито в невластивому йому значенні в реченні
- А Два примірники словника *присутні* в кабінеті.
 - Б Вантажне відділення *розташоване* на першому поверсі.
 - В Ялту *вважають* одним із найпопулярніших курортів.
 - Г Директор банку *перебуває* за кордоном.
 - Д У санаторії *є* кілька басейнів.
87. Фразеологічний зворот ужито в реченні
- А Часу було обмаль, а він усе одно бив байдики.
 - Б Побачивши великий натовп людей, перехожі дивувалися.
 - В Величезна сила криється в людському розумі.
 - Г Пісня народжує радість.
88. Фразеологічний зворот ужито в реченні
- А Вір до кінця у власні сподівання.
 - Б Дивлюсь на сині обрії землі з калинових небес моєї долі.
 - В Його постійною мрією було швидше вийти в люди.
 - Г Не звикай утертими стежками йти за другим сліпо, як у дим.
89. Фразеологічний зворот ужито в реченні
- А Митцю не треба нагород, його судьба нагородила.
 - Б Сказано по струні ходити – і ходи.
 - В Мені потрібне слово, а не слава.
 - Г Дніпро манив нас маревом води.

90. Значення «*надумане мірило упередженої людини, яка підганяє під нього факти дійсності*» має фразеологізм
- А піррова перемога
 - Б прокрустове ложе
 - В геростратова слава
 - Г дамоклів меч
 - Д Еолова арфа
91. Неправильно визначено значення фразеологічного звороту
- А надуті губи – образитись, виявити невдоволення
 - Б спустити на землю – змусити когось не втрачати почуття реальності
 - В рильце в пушку – про когось привітного й лагідного
 - Г черв'ячок точить – непокоять тяжкі, гнітючі роздуми
92. Не збігається за значенням з іншими фразеологізм
- А обламати роги
 - Б підвести під монастир
 - В збити пиху
 - Г вкрутити хвоста
93. Значення фразеологічного звороту *снувати химери*
- А пліткувати про щось
 - Б інтригувати когось
 - В виготовляти домотканий килим
 - Г домагатися чого-небудь від когось
 - Д фантазувати про щось
94. Фразеологізм – синонім до слова *хитрувати*
- А заплющувати очі
 - Б замилювати очі
 - В замазувати очі
 - Г заливати очі
95. Фразеологізм – синонім до слова *засоромитися*
- А пустити червоного півня
 - Б як рак свисне
 - В пекти раків
 - Г показати, де раки зимують
 - Д ухопити шилом патоки
96. Синонімічними є фразеологічні звороти
- А на живу нитку – білими нитками шитий
 - Б і води не замутиль – хоч у вухо бгай
 - В попасти на слизьке – накрити мокрим рядном
 - Г бентежити кров – не чути землі під собою
 - Д закрутити веремію – укрутити хвоста
97. Антонім до фразеологізму *хоч в око стрель* є в реченні
- А Ситуація – хоч крізь землю провалися.
 - Б Сьогодні надворі ясно, хоч голки збирай.
 - В Тихо довкола, хоч мак сій.
 - Г У хаті хоч зуби клади на полицю.

98. До спільного роду належать усі іменники рядка
- А незграба, добряга, гайдамака, базіка
 - Б молодчина, капризуха, нероба, бездара
 - В сіромаха, базіка, непосида, неотеса
 - Г сердега, нерівня, стиляга, босячня
 - Д роботяга, задирака, жирафа, сирота
99. До спільного роду належать усі іменники рядка
- А професор, математик, педагог, адвокат
 - Б архітектор, касир, бібліотекар, листоноша
 - В сирота, зануда, чистьоха, приبلуда
 - Г ябеда, каліка, ледащо, сподвижник
100. До жіночого роду належать усі іменники рядка
- А ООН, Чилі, леді, Міссісіпі
 - Б Сочі, таксі, метро, кіно
 - В піаніно, Делі, аташе, ГЕС
 - Г бязь, СДПУ, Токіо, мадам
101. До жіночого роду належать усі іменники рядка
- А вуаль, Чилі, акварель, Міссісіпі
 - Б зала, синиця, воєвода, комісія
 - В загс, ГЕС, жовч, пастораль
 - Г бязь, СДПУ, Токіо, юнь
 - Д сутінь, путь, степ, галузь
102. Форми однини та множини мають усі іменники рядка
- А дзеркало, колосся, дерево, космос
 - Б круча, мати, острів, програма
 - В слово, річка, листя, селище
 - Г ім'я, село, коріння, озеро
 - Д будинок, музика, далина, дорога
103. Закінчення *-а* у формі родового відмінка мають усі іменники в рядку
- А Крим, Львів, Миргород
 - Б десяток, нарцис, маневр
 - В Харків, вольт, язик
 - Г фонтан, кір, займенник
 - Д квартал, табун, хліб
104. Закінчення *-а (-я)* у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку
- А відміна рейс., не вистачає кілограм., виписав із підручник..
 - Б з останнього вагон., вулиці Париж., зібрали з гектар..
 - В літр бензин., приміщення театр., не було прапор..
 - Г прибув з Єгипт., не поставив апостроф., основи світогляд..
105. Закінчення *-у (-ю)* у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку
- А секція баскетбол., художнього гуртк., задум.. твору
 - Б високого звук., стовпчик барометр., запашного бузк..
 - В номери концерт., білого мармур., держави Ліван..
 - Г наслідки землетрус., сучасного метрополітен., хвилі Дінц..
 - Д атмосферного тиск., сектор.. цирку, літературного музе..

106. Закінчення *-у (-ю)* у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку
- А конкурс.. виконавців, 29 листопад..., диригента хор..
 - Б конгрес.. українців, широго ліризм..., доставленого вантаж..
 - В наголос.. слова, студія звукозапис..., визначні місця Львов..
 - Г атмосферного тиск..., старезного дуб..., морозного ранк..
 - Д виконаного проект..., сучасного дизайн..., родового відмінк...
107. Закінчення *-у (-ю)* у формі родового відмінка однини мають усі іменники в рядку
- А клен, гай, ключ, мороз
 - Б кришталь, прогрес, Буг, електрон
 - В сон, цукор, вогонь, Байкал
 - Г грім, Конотоп, прогрес, барвінок
108. Літеру *е (є)* мають у закінченні орудного відмінка всі іменники рядка
- А кухар, тротуар, вихор, ячмінь
 - Б стиль, майстер, прізвище, чиж
 - В перпендикуляр, рій, плече, слюсар
 - Г калач, кущ, кобзар, слухач
109. Закінчення *-е* у формі кличного відмінка мають усі іменники в рядку
- А друг, колега, брат, земля
 - Б воля, швець, Богдан, Ілля
 - В боєць, кравець, хлопець, молодець
 - Г майор, полковник, капітан, лейтенант
 - Д син, кум, Михайло, Павло
110. Закінчення *-е* в кличному відмінку мають усі іменники рядка
- А юнак, Київ, боєць, поезія
 - Б пам'ять, світ, слухач, Анастасія
 - В чумака, красуня, кравець, ніч
 - Г Галя, вітер, брат, радість
 - Д жнець, душа, лицар, Ростислав
111. Закінчення *-е* у формі кличного відмінка мають усі іменники в рядку
- А брат, Євген, товариш, професор
 - Б суддя, голуб, Олекса, доля
 - В зоря, Оля, Богдан, директор
 - Г актор, Павло, друг, Петро
 - Д сторож, Роман, офіцер, Наталя
112. Закінчення *-ю* у формі кличного відмінка мають усі іменники в рядку
- А Галя, школяр, Сергій, матуся
 - Б коваль, мудрець, учень, доня
 - В хлопець, Олексій, місяць, біль
 - Г Валерій, обрій, тополя, дідусь
 - Д Катруся, вівчар, доля, герой
113. Іменник, виділений у реченні «Холодним словом *серця* не запалиш», ужитий у
- А родовому відмінку
 - Б давальному відмінку
 - В знахідному відмінку
 - Г орудному відмінку
 - Д місцевому відмінку

114. Не відмінюються всі слова рядка
- А бюро, журі, вікно
 - Б кенгуру, турне, ательє
 - В тире, вапно, жалюзі
 - Г графіті, інтерв'ю, колесо
115. Правильно утворено всі імена по батькові в рядку
- А Юрійович, Петрівна, Валерієвич
 - Б В'ячеславівна, Євгенович, Кузьмич
 - В Святославович, Матвійович, Ігоревна
 - Г Іванівна, Іллінічна, Геннадійович
 - Д Арсенівна, Яківович, Романівна
116. За допомогою суфікса *-ов-* утворюються прикметники від усіх іменників рядка
- А метр, травень, дощ, нуль
 - Б пурпур, емаль, груша, край
 - В парча, кварц, гроза, шовк
 - Г ліс, кільце, кришталь, глянєць
 - Д калина, казка, поле, марш
117. За допомогою суфікса *-ев-* (*-єв-*) утворюються прикметники від усіх іменників рядка
- А взірець, куля, корабель, матч
 - Б калач, липень, вуглець, плащ
 - В корінець, криця, значення, замша
 - Г мить, баржа, карамель, кварц
 - Д вишня, сіль, журавель, куниця
118. Присвійними є всі прикметники рядка
- А лікарів рецепт, лебедина пісня, Оленчина косинка
 - Б Франкові заклики, ненин голос, слюсарів інструмент
 - В товаришева книга, Кобзарів заповіт, ахіллесова п'ята
 - Г професорова лекція, солдатська каска, Іванків олівець
 - Д Лукашева сопілка, братова допомога, батьківські збори
119. Ступені порівняння можна утворити від усіх прикметників рядка
- А високий, білий, приємний, сміливий
 - Б чорний, м'який, сліпий, широкий
 - В товстий, надзвичайний, глибокий, синій
 - Г красивий, маленький, цікавий, важливий
120. Неправильну форму ступеня порівняння прикметника вжито в реченні
- А Секвоя – саме найбільше дерево на Землі.
 - Б У цьому місці річка вужча.
 - В Я поборю найважчі перешкоди.
 - Г Заздрість – якнайогидніша з усіх емоцій
 - Д Найбільш дотепною була команда з Одеси
121. Норму відмінювання числівників порушено в рядку
- А трьохсот, трьомстам, на трьохстах
 - Б п'ятисот, п'ятистам, п'ятистами
 - В семисот, сімомастами, на семистах
 - Г дев'ятисот, дев'ятистам, дев'ятьмастами
 - Д двохсот, двомастами, на двохстах

122. Правильно записано форму орудного відмінка числівника в рядку
- А п'ятьмастами шістдесятьма сьома
 - Б п'ятстами шестистдесятьма сімома
 - В п'ятстами шестдесятьма семи
 - Г п'ятстами шістдесяти сімома
 - Д п'ятстами шестидесяти сьома
123. Правильними є всі відмінкові форми числівників у рядку
- А сто вісімдесят сьомого, двомастами п'ятидесяти двома
 - Б шістдесяти семи, чотирма, шестиста, дванадцятий
 - В трьомастами дев'яноста шістьма, сімох, одна третя
 - Г сімдесятьма двома, дві тисячі другий, дев'яноста шостого
124. Тільки друга частина відмінюється в усіх числівниках рядка
- А триста, п'ятсот, шістсот, вісімсот
 - Б двісті, шістдесят, сімсот, тридцять
 - В п'ятдесят, шістдесят, сімдесят, вісімдесят
 - Г чотиреста, дев'яносто, вісімдесят, сімсот
 - Д п'ятсот, шістдесят, вісімсот, вісімдесят
125. Правильно поєднано іменники з числівниками в рядку
- А двадцять три тижня
 - Б півтора року
 - В п'ять цілих і шість восьмих тонн
 - Г півтора місяця
 - Д сім з половиною кілограм
126. Формами дієслова є всі слова рядка
- А крикніть, кричиш, крикливий, покрикувати
 - Б переходячи, переходив би, перехідний, переходьте
 - В перемигши, перемогти, переможний, переможено
 - Г учити, навчивши, учений, учіться
 - Д запечений, запік би, запікаючи, запікся
127. Неозначена форма дієслова є в реченні
- А Удвох, кажуть, і плакати легше.
 - Б Повітря тут незаймане і чисте.
 - В Ні долі, ні волі у мене нема.
 - Г Агава, або столітник, – тропічна рослина.
128. Дієсловами недоконаного виду є всі слова рядка
- А зберігати, ходити, гарантувати, зашивати
 - Б писати, виконувати, скочити, знати
 - В поважати, залежати, зашити, думати
 - Г атакувати, перенести, сидіти, просити
 - Д вважати, вразити, спостерігати, захоплюватися
129. Дієсловами дійсного способу є всі слова рядка
- А буду читати, написав, наробитися, говоритимемо
 - Б скликали, мовчатимуть, будеш панувати, пишеться
 - В веселяться, пишаємося, квітчаймо, поназносили
 - Г наздоганятиму, мовчав би, порадили, прикрашатимемо

130. Правильно утворено форму наказового способу дієслів у рядку
- А давайте напишемо;
 - Б ходімте;
 - В заспіваймо;
 - Г прочитаємо;
 - Д будемо вчити.
131. Правильно утворено форму наказового способу дієслів у рядку
- А давайте підемо
 - Б виконаймо
 - В спечімте
 - Г намалюємо
 - Д будемо надсилати
132. Неправильно утворено форму наказового способу дієслова в рядку
- А зробимо
 - Б зробімо
 - В зроби
 - Г зробіть
 - Д нехай зроблять
133. Дієслово умовного способу вжито в значенні наказового в реченні
- А Полетіла б я до тебе, та крилець не маю.
 - Б Ніжну-ніжну, як подих билини, я хотів би вам пісню сплести.
 - В Вже б покласти кінець всім незгодам, і щоб кожен народ поважать.
 - Г Я б хотів всі зірки, що над нами, перелити у зірку ясну.
 - Д Я б хотіла вродитись між гір, я б хотіла гуцулкою стати.
134. До другої дієвідміни належать усі дієслова рядка
- А стояти, колоти, полоти, веліти
 - Б носити, кроїти, стелити, казати
 - В свистіти, їздити, хотіти, боротися
 - Г бігти, спати, бачити, кричати
135. До другої дієвідміни належать усі дієслова рядка
- А малювати, носити, боятися, знати
 - Б кричати, бачити, просити, клеїти
 - В полоти, боротися, гоїти, їздити
 - Г ходити, об'єднатися, радіти, веселитися
 - Д любити, хотіти, радити, ставити
136. Допущено помилку в правописі особових закінчень дієслів у рядку
- А шлють, варють;
 - Б біжать, відчувають;
 - В глянемо, мовчимо;
 - Г сушите, будете;
 - Д гоїш, сивієш.

137. Допущено помилку в правописі особових закінчень дієслів у рядку
- А колишемо, хочуть
 - Б бачать, бажаєш
 - В біжимо, бродиш
 - Г коляться, спізнися
 - Д клеїмо, стоїмо
138. У написанні особових закінчень дієслів допущено помилку в рядку
- А дроблять, дружимо, сиплеш
 - Б їжджу, стережете, стругаєш
 - В хочуть, спізнишся, відкриєш
 - Г збіжать, перенесуть, стоїте
 - Д знайомимо, біжете, вказуєте
139. Правильно вжито дієслівну форму в реченні
- А Політики борються за владу.
 - Б Коли ти віддасиш мені книгу?
 - В Ходіть трохи повільніше.
 - Г Запам'ятаймо цю мандрівку.
 - Д З дерев сипляться листочки.
140. Усі службові слова є прийменниками в рядку
- А попід горами, переді мною, назустріч вітру
 - Б перед редакцією, хай знають, навколо стадіону
 - В залежно від обставин, поміж травами, лише сьогодні
 - Г на світанку, виконала ж таки, з-поміж друзів
141. Виділене слово є прийменником у реченні
- А Аж ось нарешті і коханий *край*, знайоме поле, озеро і гай.
 - Б Перші орачі порушать ниву, поки напівсонну, тополю збудить трактор *край* села.
 - В Україна – Вкраїна – країна – так віддавна *край* рідний звуть.
 - Г Ох, тривого, дика тривого, не шаленій і серця не *край*...
 - Д Сини землі тепер повстали за неозорий *край* свій, за степи.
142. Немає частки в рядку
- А навряд чи це можливо
 - Б нехай кожен наведе приклад
 - В тільки не змушувати
 - Г синіти, наче море
143. Частку вжито в рядку
- А хоч би бровою моргнув
 - Б або пан або пропав
 - В задержати слово на язиці
 - Г хто в луг, а хто в плуг
144. Частку вжито в реченні
- А Книга мала, та серцю люба.
 - Б До булави треба голови.
 - В Працює, як мокре горить.
 - Г Правди не сховасш.

145. Виділене слово є сполучником і його слід писати РАЗОМ у реченні
- А Вибач мені *за/те*, що була неввічлива.
 - Б Ранні птахи сповістили *про/те*, що займається новий день.
 - В *То/ж* не дівчина, а справжнісінький вихор.
 - Г *Як /би* не переймався, балачками визнання не здобудеш.
 - Д *Як/би* знали, не те б заспівали.
146. Виділене слово є сполучником і його слід писати РАЗОМ у реченні
- А О, *що/б* я не робив, любов моя вмиратиме зі мною.
 - Б Слова солодкі говорилися *про/те*, щоб волю дати нещасному народу.
 - В *Як/би* я тепер хотіла у мале човенце сісти.
 - Г *Що/б* ми щасливими були, ти розпали багаття, розпали.
 - Д Ледве стримую докори свого серця *за/те*, що завинила без вини.
147. Не є сполучником виділена сполука слів, тому її слід писати ОКРЕМО в реченні
- А Ніч мине, як вже не раз минала, *то/ж* недарма темрява тремтить.
 - Б І досить руку простягнути, *що/б* за край світу засягнути.
 - В Я хочу вірші написати *про/те*, як вітер гілочку колише.
 - Г Здається, ніби мирна днина, *про/те* чорнобильська біда не поминула без сліда і гіркота пече полинна.
 - Д Мій біль бринить, *за/те* коли сміюся, то сміх мій рветься джерелом на волю!
148. Правильно побудовано всі словосполучення в рядку
- А по власному бажанню, залежно від обставин, гаяти час
 - Б іншим разом, по службових справах, дякувати матері
 - В здобути освіту, дякувати Оксану, лекції з математики
 - Г готель для туристів, на минулому тижні, відчиняти двері
 - Д автобус на замовлення, повідомити телефоном, упродовж місяця
149. Граматично правильно утворено словосполучення
- А програміст по професії
 - Б відправити по пошті
 - В виплатити по сто гривень
 - Г дбайливий по відношенню до майна
 - Д подорожувати по європейським країнам
150. Граматичну норму на позначення часу порушено в словосполученні
- А рівно о першій
 - Б десять хвилин по шостій
 - В пів на десяту
 - Г сім годин двадцять хвилин
 - Д за двадцять п'ята
151. Граматичний зв'язок порушено в словосполученні
- А пам'ятник Т. Шевченка
 - Б прийти о п'ятій годині
 - В у зв'язку з виданою постановою
 - Г зраджувати ідеали
 - Д дякувати батькові

152. Граматичний зв'язок порушено в словосполученні
- А працювати щосереді
 - Б вищий мене
 - В зошит з математики
 - Г вірний собака
 - Д розповідати про іспит
153. Неправильно побудовано всі словосполучення рядка
- А зелене Тбілісі, злий собака, нуль цілих і три десятих
 - Б давній друг, вчасна допомога, гострий біль
 - В вчена ступінь, синє Дніпро, важкий путь
 - Г червона гуаш, барабанний дріб, прозорий тюль
154. Потребує редагування словосполучення
- А дотримати слова
 - Б навчати математики
 - В оволодіти знання
 - Г опанувати мову
 - Д знехтувати наказом
155. Потребує редагування словосполучення
- А переказати кошти
 - Б милуватися краєвидом
 - В знатися на живописі
 - Г поступати в університет
 - Д алфавітний покажчик
156. Простим є речення
- А Далеко чути звуки, гучно линуць голоси.
 - Б Ясної тихої днини кружляє над землею, сідає на обличчя павутиння.
 - В Пташині зграї злітають високо в небо, і від того здіймається вітер.
 - Г Осінь не забарилася, бо закони природи невблаганні.
157. Простим є речення
- А А серце заб'ється частіше, збудить бентежний рій думок.
 - Б Моя душа ніколи не забуде того дарунку, що весна дала.
 - В Я стаю ніби меншим, а навколо більшає й росте весь світ.
 - Г А війне вітром із заходу – запіниться, забуває синє море.
158. Складним є речення
- А Хто ставить завдання простіші, той швидше мети досягає.
 - Б Он ліс знімає золотистий бриль, прощаючись із відлетілим літом.
 - В Білий пилок сіявся з неба, устеляв сивою памороззю трави.
 - Г Зоря, здавалось, просвітила знову борцям визвольний, легендарний шлях.
159. Складним є речення
- А Мудрість, кажуть, приходить з роками.
 - Б Про людину кажуть, що вона велетень, бог, гігант.
 - В Наче зачарований велетень, стояв ліс, опушений білим інеєм.
 - Г Грими, моя пісне могутня, ясна, на всім українським роздоллі.

160. Складним є речення

- А Верби, схилившись над тихим Дінцем, розчісують коси зелені.
- Б На заході ще жевріло небо, а в степу вже заходила ніч.
- В Липневий день мандрує пішки, казки нашіптує малечі.
- Г Пішла дорога то маленькими сосновими лісками, то болотами, то полями.

161. Поширеним є речення

- А Кілька покупців почали сперечатися.
- Б Мільярди людей прагнуть жити в злагоді.
- В Хлопчаки били байдики.
- Г Вистава була надзвичайна.
- Д Трава не скошена.

162. Поширеним є речення

- А Вона сиділа склавши руки.
- Б Ми з тобою будемо радіти.
- В Я буду крізь сльози сміятись.
- Г Сотні птахів почали співати.
- Д Батько з сином закінчили сіяти.

163. Поширеним є речення

- А Хай кожен із вас поміркує.
- Б Друзі будуть відпочивати.
- В Тут темно.
- Г Він виявився не в тім'я битий.
- Д Брат із сестрою співали.

164. Поширеним є речення

- А Вечір був тихий.
- Б Обличчя стало мов камінь.
- В І зозуля кувати перестала.
- Г Тато просить зачекати.
- Д Хлопчик намагався заснути.

165. Підкреслене слово є підметом у реченні

- А Здавалося, вогник просто забули погасити.
- Б Зрадити в житті державу – злочин...
- В Не стане вона заживати ласки ціною самоприниження.
- Г Повітря – мов прив'ялий трунок.
- Д Той монастир недавно збудували.

166. Речення зі складеним дієслівним присудком

- А Книга – це змога погомоніти з людиною через тисячоліття.
- Б Село в снігах і стежка ані руш.
- В Там будуть горіти до ранку в туманних дзеркалах троянди.
- Г Мені осіння ніч короткою здається.
- Д Зоря на небі рожева вже почала займатись.

167. Речення зі складеним дієслівним присудком
- А Я хочу вам про рідний край сказати.
 - Б Я берусь за важку роботу – виглядати синів.
 - В Мені дальня зоря буде слати листи вересневими журавлями.
 - Г Вже клен, що казку розказав бузкам, ліг тінню спати на телігу.
 - Д У Марії хата була збудована по-новому.
168. Обставина причини є в реченні
- А Брат навчився керувати автомобілем.
 - Б Читаючи підручник, робить нотатки.
 - В Шляхи засипаючи, завиває лютнева хуртовина.
 - Г Поранений солдат побілів від болю.
 - Д Мандрівники були вже дуже далеко від домівки.
169. Обставина причини є в реченні
- А За Сулою, десь далеко-далеко, спалахували зірничі.
 - Б Не від їжі ростуть діти, а від радості.
 - В Маленьку хату обступили кругом високі ясени.
 - Г Білі водяні лілеї гойдались на темній воді.
 - Д О степах, на теплій долоні зрости б і мені колоском!
170. Обставина причини є в реченні
- А Душі найкращі поривання несем, як сповідь, матерям.
 - Б Люблю дивитися на воду.
 - В Я відчуваю рівний пульс народу.
 - Г То вічність узяла мене у свідки – усе запам'ятати на віку.
 - Д Овідій прокинувся від крику.
171. Обставина способу дії є в реченні
- А Заходить до хати зоря-зоряниця, і гомін стихає кругом.
 - Б Ходить вітер ярмом та горою, плачуть трави, тужать під косою.
 - В Прісною прохолодою повіяло з лісу.
 - Г За півкілометра річка розпливалася великим плесом трохи меншого, широкого й чистого ставу.
172. Граматичну помилку допущено в реченні
- А Прочитавши статтю, Христина глибоко задумалася.
 - Б Ми знайшли зошит Петренка, що лежав під столом.
 - В Зустрінемося завтра о пів на десяту.
 - Г Рішення прийнято відповідно до наказу директора.
 - Д Цей шампунь мені не дуже подобається.
173. Граматично правильне продовження речення «Обираючи стиль одягу...» подано в рядку
- А витрачається багато часу.
 - Б зважайте на певні норми.
 - В підкреслюється індивідуальність.
 - Г велике значення має колір.
 - Д ваш гардероб має залежати від погоди.

174. Потребує редагування речення

- А Сніжинки з інеєм ще більше закрутилися, стовпом здіймаючись угору.
- Б Сидячи на березі річки, милуюся її повільною течією.
- В Хтось кидає жарт, розсмішивши всіх навколо.
- Г Прочитавши цікаву книжку, хочеться поділитися враженнями з іншими.
- Д За таких обставин не будемо сидіти склавши руки.

175. Потребує редагування речення

- А Готуючись до екзаменів, студенти відвідують наукові бібліотеки.
- Б Трохи підрісши, хлопець почав розпитувати про важку долю батька.
- В Милуючись лісовими краєвидами з вікна вагона, у мене виникали спогади дитинства.
- Г Читаю п'єсу, звертаючи увагу на ремарки.

176. Потребує редагування речення

- А Важливим напрямком взаємодії суспільства та ЗМІ є висвітлення діяльності органів державної влади.
- Б Майбутнє українського слова значною мірою залежить від освітян.
- В Випускники мають більш відповідальніше ставитися до навчання.
- Г Студенти висловлюються за необхідність демократизації суспільства.

177. Потребує редагування речення

- А Інформацію про надходження нових товарів можна отримати у продавця-консультанта.
- Б Розпочинається сезонний розпродаж зимових пальто.
- В Пропозиції покупців буде обов'язково передано виробникам.
- Г У неділю магазин працює з десятої години.
- Д На нашому масиві відкрито новий супермаркет.

178. Потребує редагування речення

- А Дозвольте оголосити порядок денний.
- Б Пропозицію прошу внести до протоколу.
- В Хочу подякувати учасників круглого столу.
- Г Наряду було проведено відповідно до визначеного регламенту.
- Д Ми зацікавилися Вашою пропозицією і хочемо отримати детальнішу інформацію.

179. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Сковорода ішов поруч, спідлоба стежачи за співрозмовником.
- Б Летять в село лелеки напівсонні, ліниво й важко махаючи крильми.
- В Теплий вітер цілує каштани, колихаючи віти смутні.
- Г Треба зранку до праці ставати, зневажаючи втому і лінь.
- Д Побачивши картини Катерини Білокур, мене охопило зачарування.

180. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Коли світило яскраве сонце, я вийшов з дому.
- Б Яскраве сонце засліпило мене, коли я виходив з дому.
- В Виходячи з дому, я мружився від яскравого сонця.
- Г Коли я виходив з дому, мене засліпило яскраве сонце.
- Д Виходячи з дому, мене засліпило яскраве сонце.

181. Граматичну помилку допущено в реченні
- А Вивчаючи історію, серце сповнюється болем за долю нашої Батьківщини.
 - Б Співаючи веснянки, дівчата беруться за руки й утворюють коло.
 - В Брат подарував мені підручник з історії, написаний О. Субтельним.
 - Г Не ошукайся ж, вірячи добру, і не згубись у мук своїх огроми.
 - Д Хмаринки, сонцем пересновані, пливуть і тануть, наче дим.
182. Кому перед як потрібно поставити в реченні (розділові знаки пропущено)
- А Сосюра як справжній лірик різноманітний у своїх переживаннях.
 - Б Діти як квіти поливай то ростимуть.
 - В Весь світ знає Довженка як великого кінорежисера.
 - Г Палаючий Будапешт був перед нами як на долоні.
 - Д Уночі хоч як тріщить а вдень проти сонечка плющить.
183. Кому перед як потрібно поставити в реченні
- А Мелашка була потрібна в господі (?) як робітниця.
 - Б Дівчина саяла (?) як кущ калини.
 - В Усі дівчата (?) як дівчата.
 - Г Промені (?) як вії сонячних очей.
184. Односкладним неозначено-особовим є речення
- А Не приймаю обчухрану мову, довіряюсь пшеничному слову.
 - Б Маму треба любити й розуміти.
 - В Зачерствілі очищуймо душі!
 - Г Задзвонили в усі дзвони по всій Україні.
185. Односкладним безособовим є речення
- А Світлішає в житті і на душі.
 - Б Люблять у нас дотепне слово.
 - В Сади свій сад, плекай свої надії.
 - Г Від добра добра не шукають.
186. Речення з однорідними присудками
- А Не тіло, а душа є людиною.
 - Б Сном блакитним заснули поля, і долини, і гори, й діброви.
 - В А наше слово чисте, запашне.
 - Г Шлях освіти та науки нас навіки поєдна!
187. Речення з неоднорідними означеннями (розділові знаки пропущено)
- А Вже українське (?) щире слово почув, збагнув і визнав світ.
 - Б У світ ідемо щирими (?) гостинними.
 - В І сум шалений (?) непримиренний знов крає серце на чужині.
 - Г Сонце розсіва своє пекуче (?) іскристе проміння.
188. Кома НЕ ставиться в реченні
- А Я був у власному житті і машиніст (?) і пасажир.
 - Б Один оце я тільки – ні в тин (?) ні в ворота.
 - В Не схотіла душа бунтівна ні тепла (?) ні смачного пшона.
 - Г Слизняк не виросте ні лебедем (?) ані орлом.

189. Перед однорідними членами речення потрібно ставити двокрапку, а після них – тире в реченні (розділові знаки пропущені)

- А** Із сивої давнини існували на землі чотири добродієвості а саме мудрість правосуддя стійкість вірність.
- Б** Є місцевості веселі радісні є похмури тривожні й недобрі місця.
- В** Летиш і милуєшся всім і сріблястою нехворощю і ворохами золотими на токах.
- Г** Скрізь на вершечку стрілецької гори на пагорбах і видолинках панувала тиша.
- Д** Земля і місяць вишні і тополі і тиша в тиші і тумани в полі усе в чеканні.

190. Перед однорідними членами речення потрібно ставити двокрапку, а після них – тире в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Луки гори пишні сади все зелене й принишкле.
- Б** Підручні гетьмана Перебийніс Богун Нечай теж були добре відомі всім.
- В** І право людське і воля й закон усе потоптано.
- Г** Козаки були озброєні шаблями списами а також вогнепальною зброєю мушкетами пістолями.
- Д** Земля безсмертя кожному дала поету космонавту гречкосію.

191. Перед однорідними членами речення потрібно ставити двокрапку, а після них – тире в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** І стежка у росах і тиха діброва то все моя рідна співуча земля.
- Б** Усе постава непорушна тоненькі ніжки розвилки рогів на його голівці усе було сама довершеність і краса.
- В** Все забуваєм скруту і нужду і те здається що й забути годі.
- Г** Мерещились мені здаля ліси поля квітучі площі уся утрачена земля що за життя мені дорожча.
- Д** Усе ніби поменшало і звужилось і дорога і стежка в березі і круча над Россю.

192. Узагальнювальне слово після однорідних членів є в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Січ дала видатних полководців славних державних діячів Наливайка Сагайдачного Хмельницького Сірка.
- Б** Шевченкові були підвладні всі жанри літератури поезія проза драматургія.
- В** Несуть пани осаули козацькою зброєю литий панцир порубаний шаблю золотую.
- Г** Козацтво було озброєне вогнепальною зброєю мушкетами пістолями рушницями.
- Д** Іван Богун Данило Нечай Максим Кривоніс ці підручні гетьмана були відомі всім.

193. Узагальнювальне слово після однорідних членів є в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Все знайоме і рідне до болю в душі і криниця в саду і червона калина.
- Б** І пісні і приказки й прислів'я все те вражало надзвичайним багатством поезії жарту гумору практичного розуму.
- В** Усе прекрасне народжується зі звичайної буденності життя людська врода неперебутне слово невмируща мелодія геніальна картина.
- Г** У його слові було все злагода спокій усталеність надія.

194. Вставне слово (словосполучення) дає емоційну оцінку повідомлюваному в реченні

- А** Мабуть, людині не можна відрватися від рідного берега.
- Б** Сумління людське, виявляється, схоже на вулик, його теж можна розтривожити.
- В** Досі дні стояли теплі, сонячні, а сьогодні, мов на гріх, задощило.
- Г** Доброго, кажуть, дождити треба, а лихе – само прийде.
- Д** А хлібам колосистим, здається, немає кінця.

195. Поширене означення НЕ відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущені)

- А** Балка вкрита садками вилась попід горою.
- Б** Птахолови минали березовий гай пронизаний пасмами світла.
- В** Усіяна колосками земля пахне літом.
- Г** Невідомий нікому я сідаю на лавку слухаю і дивлюся.
- Д** Блискучий та легкий сніг здається падає прямо на серце.

196. Поширене означення НЕ відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Лежить дорога золотом прошита.
- Б** І видзвонює мотив моє слово сріблом скуте.
- В** По вінця сповнені краси шумлять смерекові ліси.
- Г** До колосків налитих туго моя прихилена душа.
- Д** Біліють смолоскипи грайливо пофарбованих ялин.

197. Поширене означення НЕ відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Сади омиті музикою згадок ковтають пил міжселищних доріг.
- Б** А думки мої натхненні та квітчасті опадають вересневим жовтим листям.
- В** На обрії біліють маревом повиті села.
- Г** Вечір гаптований золотом приходить на зміну дню.
- Д** Понад сади обтяжені плодами з прощальним криком журавлі летять.

198. Поширене означення НЕ відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** На землю зорану плугами спада рожево-білий цвіт.
- Б** Озвучене піснями бринить моє перо.
- В** Гудуть з вітрами до світання дощем оплакані сади.
- Г** Шумлять смерекові ліси по вінця сповнені краси.

199. Речення з відокремленим означенням

- А** Вона вже не чула нічого, крім голосу власного серця.
- Б** Дніпро тече повільно, величаво, розливаючись безліччю рукавів.
- В** На світі жив хлопчина кучерявий – допитливий, непогамовний, жвавий.
- Г** Дозволь мені, мій вечоровий світе, упасти зерням в рідній борозні.

200. Поширене означення НЕ відокремлюється комами в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Місячним сяйвом залиті мріють сади.
- Б** На сто думок замислена Полтава вербові гриви хилить до води.
- В** Степ оповитий тишею дихав пахощами росяних трав.
- Г** Я небесами пійманий тремчу.
- Д** Налита сонцем і вітрами хлюпоче веслами весна.

201. НЕ відокремлюється комами дісприкметниковий зворот у реченні (розділові знаки пропущено)

- А** За вікном тьмяніє небо зорями вишите.
- Б** Срібним маревом повиті коло сіл стоять тополі.
- В** Над луками залитими квітневою повинню холонув оранжевий вечір.
- Г** Широке рівне плесо віддзеркалювало срібні кучері залитих сяєвом хмар.

202. Непоширену обставину НЕ треба відокремлювати комами в реченні (розділові знаки пропущені)

- А** Не піймавши не кажи що злодій.
- Б** Рушниця в його руках стріляла не хиблячи.
- В** Посеред плеса вода мов сказившись починала хлюпати й кружляти.
- Г** Хлопці прокинувшись нагодували й напоїли коней.
- Д** Не зрозумівши студентка запитала ще раз.

203. Непоширену обставину НЕ треба відокремлювати комами в реченні

- А** Старі верби стоять похнюпившись.
- Б** Вишні зацвівши в росах заплачуть.
- В** Соснове гілля најжачившись дивиться вгору.
- Г** Так вони сидючи діждалися неньки.
- Д** Я радіючи дивлюсь на сади в цвіту.

204. Непоширену обставину НЕ треба відокремлювати комами в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Біля багаття обнявшись сиділи друзі.
- Б** Та йдучи міркую сам-таки з собою.
- В** Брати пригинаючись входять до хати.
- Г** Іван не вгаваючи розповідав про побачене.
- Д** Гай лежав розпластавшись.

205. Виражена одиничним дієприслівником обставина НЕ відокремлюється в реченні

- А** Згуртувавшись (?) хоч наспіваємось.
- Б** Краще вмерти (?) стоячи, як жити на колінах.
- В** Попрацювавши (?) можна й відпочити.
- Г** Спотикаючись (?) вчаться вище ноги піднімати.

206. Виражена одиничним дієприслівником обставина НЕ відокремлюється в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Ліс на хвилину примовк ані шелесне завмерши.
- Б** Протестуючи треба запропонувати щось навзамін.
- В** Пташині хори натомившись поволі затихають.
- Г** Обіймаючись плачуть берізки сині-сині світанки встають.

207. Одиничний дієприслівник потрібно відокремити комою в реченні (розділові знаки пропущено)

- А** Гуркіт канонади ревів не перестаючи.
- Б** Бійці сиділи деякий час задумавшись.
- В** Пряме дерево і вмирає стоячи.
- Г** Людина! Це ж яке слово! Його треба говорити стоячи.
- Д** Похитуючись Соломія підійшла до столу.

208. Тире потрібно поставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

- А** Сині роси зблискували на травах і сонце купалось на левадах.
- Б** Рече Дніпро й лани широкополі медами пахнуть.
- В** Десь у хлібах кричав перепел і туман стелився од річки.
- Г** На хвилину раптом стихли голоси і спинилися тіні.
- Д** Хвилина ще і схід розпише в сліпучі барви небосхил.

- 209.** Кома НЕ СТАВИТЬСЯ в реченні (розділові знаки пропущено)
- А** На подвір'ї голосно сміються діти і пурхають горобці.
 - Б** І жмуриться вікнами наша хатина і шепче задумливий сад.
 - В** День був сонячним і небо здавалося ще більшим.
 - Г** Жайворонок заспівав для своєї жіночки і їй теж захотілося злетіти в небо.
 - Д** Мені потрібне слово а не слава.
- 210.** Граматично правильно побудовано речення
- А** Проаналізуймо зроблені висновки попередніми дослідниками.
 - Б** Науковці вони ретельно досліджують найвіддаленіші куточки планети.
 - В** Секретарка надрукувала звіт директора, що був готовий для публікації.
 - Г** Зібравшись у головній залі, почалося підсумкове засідання експертної комісії.
 - Д** Доповідач наголосив на важливих моментах і узагальнив роботу семінару.
- 211.** Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «Зранку ми почали непокоїтися...» обрати
- А** так що настрій зіпсувався на цілий день.
 - Б** бо кожен з нас почувався досить невпевнено.
 - В** проте погода посприяла нам і цього разу.
 - Г** й обговорювати можливі перешкоди.
 - Д** передчуваючи серйозні ускладнення.
- 212.** Кома НЕ ставиться між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)
- А** Я у думках до мами пригорнулась і стало гарно й затишно мені.
 - Б** Теплий день розхлюпує блакить і ластівки купаються в промінні.
 - В** Свинцем набрякли сиві хмари і сонце зникло якось враз.
 - Г** Від пісні журливої дуб сколихнувся і лелеки здригнулись вві сні.
- 213.** НЕ треба ставити коми між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)
- А** Весна процвіте і наново криниця простеле барвінком круті береги.
 - Б** Рясніє дощ і падає лункіше м'яких краплин розмірене биття.
 - В** Знову яблуні буйно цвітуть і лунає знайомий мотив.
 - Г** Грім одгримів і солодкою млостю спокою віє од цвіту вишень і сирої землі.
 - Д** Вишневі зацвіли сади і сніг пахучий падає на воду.
- 214.** Кома перед *і* ставиться в реченні (розділові знаки пропущено)
- А** Мова українська сповнена поетичної грації і тому досить важка для перекладу.
 - Б** Доба Мазепи це час економічного політичного і культурного відродження України після Руїни.
 - В** Тема матері завжди була є і вічно залишатиметься актуальною як у народних піснях так і в професійній творчості.
 - Г** Треба зазначити що економічних понять в останні десятиліття з'являється все більше і більше.
 - Д** Жовто-блакитні барви символізують дві першооснови буття дух і матерія добро і зло вогонь і вода батько і мати.

- 215.** Складнопідрядне речення з підрядним означальним
- А** Рідну пісню треба захищати так, як захищають рідний край.
 - Б** А доки є пісня, нікому не вдасться захмарити небо моєї душі.
 - В** Духовність – озонова пелюстка, що так бережно огортає планету й не дає зруйнувати життя.
 - Г** Народе мій, як добре, що ти у мене є на світі.
- 216.** Складнопідрядним з неоднорідною підрядністю є речення
- А** Мова – наша зброя, якою ми служимо народові, що нас народив, вигодував, виховав.
 - Б** Життя карає неодмінно за кожен гріх, за хибний крок, поки збагнеш, що не година, а все життя – один урок.
 - В** Коли людині є що сказати, вона вилле з глибини власної душі все те, що має, на папір або полотно.
 - Г** Хіба не вірите, що скоро день засвіте, що сонце наше вже з-за обрію встає...
- 217.** Складнопідрядним з однорідною підрядністю є речення
- А** Усіх, хто живе в Україні, має об'єднувати в суспільство українська мова, котру треба знати.
 - Б** Скажи мені, всесильна мово, з якого джерела буття тече струмок, що зветься Слово, в ріку нескортого життя?
 - В** Повінь добрих почуттів затоплює вчителя, коли він чує, як довірливо тулиться до нього дитина.
 - Г** Велике діло, коли людина має чисте сумління, коли ніякі тіні не каламутять, не забруднюють душу.
 - Д** Хоч проживи сто і двісті років, Київ пізнати повністю неможливо, бо в кожного він свій, особливий, самотній, неповторний.
- 218.** Складносурядним є речення
- А** Тонкі брови, русьві дрібні кучері, рум'яні губи – усе це дихало молодою парубоцькою красою.
 - Б** Здобути волю – то мій рай.
 - В** У дівчині пробуджується мати – творець нового життя.
 - Г** Як простір немислимий без руху, так поезія неможлива без думки.
 - Д** Гляньмо на трепетну землю – і тоді відкриється нам на зелено-голубому обличчі планети край, схожий на серце.
- 219.** Тире слід поставити між частинами безсполучникового складного речення (розділові знаки пропущено)
- А** Я в давню істину увірував глибоко найвища мудрість в простоті високій.
 - Б** Людина йде до краси творить її цим і відрізняється вона від усього суцього.
 - В** Пригадаймо золота тиха осінь застеляла жовтим листям княжий Львів.
 - Г** Всі бджоли злетілись гудуть золотаві рої.
- 220.** Двокрапку потрібно поставити в реченні (розділові знаки пропущено)
- А** Перемелеться лихо добро буде.
 - Б** Вовка боятися в ліс не ходити.
 - В** Раніше встанеш більше діла зробиш.
 - Г** Сказано велика птиця горобець.
 - Д** Любиш їздити люби й сани возити.

221. Тире слід поставити між частинами безсполучникового складного речення (розділові знаки пропущено)

- А** Переконатися пора зробивши зло не жди добра.
- Б** Одним заспокоюю себе у мене ще все попереду.
- В** У товаристві лад усяк тому радіє.
- Г** Добре сказано Сенекою жорстокість народжується з посередності й слабкості.
- Д** Не повернуть минулого ніколи воно пройшло і вже здається миттю.

222. Складним з різними типами синтаксичного зв'язку (сполучниковим і безсполучниковим) є речення

- А** Дивно: і чайок зовсім не чути у ці хвилини, мабуть, вони притихли, теж зачаровані несподіваними для них звуками.
- Б** Не зневірся, не впади у відчай: вир не вкрутить, хвиля не знесе.
- В** Вже вечір тіні склав у стоси, за обрій котиться курай, і дальні пахнуть сінокоси, і дальній пахне рідний край.
- Г** Якщо не можна вітер змалювати, прозорий вітер на ясному тлі, змалюй дуби, могутні і крислаті, котрі од вітру гнуться до землі.
- Д** Іду, дивлюсь: мій край, моя земля, сміються в небі золотому річки, і села, і поля.

223. Складним з різними типами синтаксичного зв'язку (сполучниковим і безсполучниковим) є речення

- А** Демократія тим і добра, що при ній не держава руйнує людину, а людина будує державу і саму себе.
- Б** Пігмей бажа високим бути на зріст, порядним хоче виглядати злодій, завжди злочинець – на ділах добродій.
- В** Преславне українське слово звучить у серці у моїм, бо мова – хліб, а не полова: я чув її із уст батьків.
- Г** Шануймося, бо одна у нас усіх Україна й життя у кожного одне!
- Д** Ніколи я не знав, як тяжко жить без солов'я, що в пісні аж тремтить тільцем своїм маленьким.

224. Речення з непрямою мовою (розділові знаки пропущено)

- А** Ти до землі всім серцем прихились мені шепоче рідна Україна.
- Б** Учітєся ти нам прорік борітєся з ярмом неволі.
- В** Доводила одна нікчемність що підлабузництво це чемність.
- Г** Ти доросла людина часто кажуть мені.
- Д** Ну, словом, листя розпустили всі назустріч живодайному дощеві.

225. Правильно оформлено цитату в реченні

- А** Поет змальовує всенародний визвольний рух, коли: «жінки навіть з рогачами пішли в гайдамаки».
- Б** Потім філософ здивував його такими словами, скажіть матінці-цариці, що мені моя сопілка й вівця дорожчі царського вінця.
- В** У романі «Собор» Олесь Гончар порушив важливі проблеми сучасності, адже «Нема країни кращої, ніж правда», – як сказав один із героїв твору металург Іван Баглай.
- Г** З бодем пише Т. Шевченко про українське село: «Чорніше чорної землі блукають люде».

Завдання на встановлення відповідності

226. Установіть відповідність між значеннями слів лівого та правого стовпчиків

1 осоруга	А галуззя
2 зваба	Б витівка
3 галузь	В облога
4 пастка	Г відраза
5 каверза	Д спокуса
	Е тенети
	Є царина

227. Установіть відповідність між фразеологізмами та їх тлумаченнями

<i>Фразеологізм</i>	<i>Значення</i>
1 бочка Діогена	А замаскований спосіб висловлювання думок з натяками
2 авгієві стайні	Б відмова від зручностей і вигод
3 халіф на годину	В щось дуже занедбане, безлад
4 езопівська мова	Г людина, яка благотворно впливає на когось, приносить користь
	Д людина, яка захопила владу або наділена нею на короткий час

228. Установіть відповідність між фразеологізмами та їх тлумаченнями

<i>Фразеологізм</i>	<i>Значення</i>
1 Нога за ногою	А іти один за одним
	Б бути дуже пригніченим, сумним
	В пересуватися дуже повільно
	Г досягнути мети без надмірних зусиль
2 Носити маску	А переховуватися від когось
	Б приховувати справжню сутність
	В відрізнятись колом занять, світоглядом
	Г створювати несприятливі умови
3 Носити камінь за пазухою	А відчувати душевний неспокій
	Б не досягати взаємного розуміння
	В перешкоджати кому-небудь вільно діяти
	Г приховувати недобрі наміри
4 Збитися на манівці	А втратити правильний напрям у діяльності
	Б говорити плутано, нелогічно
	В приховувати істинну сутність чого-небудь
	Г ускладнювати ситуацію

229. Установіть відповідність між фразеологізмами та їх тлумаченнями

<i>Фразеологізм</i>	<i>Значення</i>
1 Золота молодь	А талановиті молоді люди, які не можуть реалізувати себе Б розбещені діти багатих батьків В обдаровані молоді діячі культури Г молоді підприємці, які забезпечують собі високий рівень життя
2 Сім п'ятниць на тиждень	А часта й легка зміна своїх рішень Б можливість вибору різноманітних варіантів В безпорадність у будь-яких справах Г сварливість, занадто доскіпливе ставлення до чогось
3 Хоч греблю гати	А безрезультатно Б незрозуміло В дуже просто Г дуже багато
4 Честь мундира	А чесно заслужена похвала Б великі досягнення на службі В гідність особи як представника певної організації Г зневажливе ставлення до цивільних осіб

230. Установіть відповідність між фразеологізмами та їх тлумаченнями

<i>Фразеологізм</i>	<i>Значення</i>
1 Вбиватися в колодочки	А підростати Б спотикатися В майструвати Г наздоганяти
2 Заткнути за пояс	А знищити Б приборкати В перевершити Г дошкуляти
3 Вискочити на сухе	А бути щасливим Б уникнути кари В зазнати невдачі Г знищити докази
4 Зачепити за живе	А покарати Б викривати В дошкулити Г здивувати

231. Установіть відповідність між фразеологічними антонімами

<i>Фразеологізм</i>	<i>Антонім</i>
1 сховатися у шкаралуцу	А брати за барки
2 попасти в тенета	Б відкрити душу
3 зі шкури пнутися	В пальцем не ворухнути
4 зривати личину	Г виходити з рівноваги
5 берегти нерви	Д вискочити на сухе Е надягати машкару Є зв'язати руки

232. Установіть відповідність між фразеологічними антонімами

	<i>Фразеологізм</i>	<i>Антонім</i>
1	як на долоні	А як свиня на коня
2	як камінь під гору котити	Б як у тумані
3	як бджіл у вулику	В як на пожежу
4	як дві краплі води	Г як у ката сліз
		Д як Сірку муху з'їсти

233. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Я все глибше поринав у світ поезії Павла Тичини, вражаючись (1)*його* (2)*надзвичайно* чутливим вслуховуванням у мелодику строф, ритму, звуків і (3)*намагаючись* відчутти дивовижну музикальність світосприйняття поета в його спогадах, оповіданнях, (4)*почутих* під час спільних поїздок по Україні.

- А іменник
- Б прикметник
- В займенник
- Г дієприслівник (як форма дієслова)
- Д дієприкметник (як форма дієслова)
- Е прислівник

234. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Людство давно та всерйоз замислюється над тим, як обмежити (1)*свій*, (2)*найчастіше* небажаний, вплив на живу природу, як регулювати клімат, (3)*стримуючи* цим темпи глобального (4)*потепління*.

- А іменник
- Б займенник
- В дієприкметник (як форма дієслова)
- Г дієприслівник (як форма дієслова)
- Д прислівник
- Е частка

235. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені цифрами слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

(1)*Вдалині*, (2)*згубившись* у полях, петляючи і тонути в тополях, на Білу Церкву пролягає шлях, (3)*рахманний* і (4)*освітлений* при зорях.

- А іменник
- Б прикметник
- В займенник
- Г дієприкметник (як форма дієслова)
- Д дієприслівник (як форма дієслова)
- Е прислівник

236. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

На сонячному пагорбі, (1)*неподалік* уже (2)*давним-давно* запустілого старовинного маєтку, стоїть школа, (3)*мурована* з червоної (4)*вогнетривкої* цегли.

- А прикметник
- Б дієприкметник (форма дієслова)
- В прислівник
- Г прийменник
- Д частка

237. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова.

- 1 підмет А Молодість *здатна творити* несподіване й неймовірне.
- 2 присудок Б Як розбещує людину сама можливість *принижувати* інших!
- 3 означення В Не дивиться їм грізно в очі *«завтра»*.
- 4 обставина Г А він стоїть *наперекір* усім *напастям*.
- Д Народ шукає в *геніях* себе.

238. Установіть відповідність

Просте речення

Приклад

- 1 з відокремленим додатком А Якись красуні, всупереч вікам, до нього йшли по місячній доріжці.
- 2 з відокремленою обставиною Б Припливайте до колиски, лебеді, як мрії.
- 3 зі вставним словом В Ніщо не навіки, окрім марного.
- 4 зі звертанням Г Скрізь червоно: на небі, і на узгір'ях, і на горі.
- Д Отут, бувало, із-за тину виласть квасоля по тичині.

239. Установіть відповідність між реченнями й назвами відокремлених членів, якими ускладнено ці речення

Відокремлений член речення

Приклад

- 1 означення А Там, замість житечка, в теплеє літечко терен зацвів.
- 2 прикладка Б По всім світі пронесу нашу гордість і красу – рідну мову.
- 3 обставина В У всякому ділі є свої майстри і своє, так би мовити, натхнення.
- 4 додаток Г Небо розгорнуло намет свій – синій, широкий, глибокий.
- Д З доріг життя сховавши втому, я в отчий край вернусь назад.

240. Установіть відповідність

Відокремлений член речення

Приклад

- 1 означення А Сад, нахиливши срібні віти, пісні пташині пригадав.
- 2 прикладка (різновид означення) Б Окрім скрипки, не мав він відради, не було в нього втіхи.
- 3 обставина В Здавна, кажуть добрі люди, Бог цей світ звелів любити.
- 4 додаток Г Весь простір степу повнився нею, піснею-жагою, піснею-протестом.
- Д Безмежний степ, укритий снігом, спав.

241. Установіть відповідність

Відокремлений член Приклад речення

1	означення	А	Я так люблю тебе, мій краю, красу твоїх степів і гір.
2	прикладка (різновид означення)	Б	Данилко радо, з підскоком, біг до сусідів.
3	обставина	В	На світі все знайдеш, крім рідної матері.
4	додаток	Г	Він, п'ятирічний хлопчик, міг би гратися годинами.
		Д	Ночували гайдамаки в зеленій діброві, на припоні пасли коні, сідлані, готові.

242. Установіть відповідність

Відокремлений член Приклад речення

1	означення	А	Натомившись од щоденних справ, я душею й тілом спочивав на галяві.
2	прикладка (різновид означення)	Б	Суд? Окрім суду природи, я всі зневажаю суди.
3	обставина	В	Обсипані пилом роси, підсніжники щемно запахли.
4	додаток	Г	Ще вітрами шумів ясно день, та лелеки доріг не втрачали.
		Д	Знайшла в пилу золочену підкову – невизнаний старокозацький герб.

243. Установіть відповідність

Вид односкладного речення

Приклад

1	означено-особове	А	Без мови рідної, юначе, й народу нашого нема.
2	неозначено-особове	Б	Друга шукай, а знайдеш – тримай.
3	узагальне-но-особове	В	Над широким Дніпром у промінні блакить.
4	безособове	Г	Нас зустрічають хлібом-сіллю.
		Д	Один з останніх рейсів був винятковим.
		Е	Багатій, розбруньковуйся, мово!

244. Установіть відповідність

Вид односкладного речення

Приклад

1	означено-особове	А	Світлішає в житті і на душі.
2	неозначено-особове	Б	Ніжні сутінки. Вечір.
3	безособове	В	Вечірнє сонце, дякую за день! Вечірнє сонце, дякую за втому!
4	узагальнено-особове	Г	І сад, і гай, і пісня солов'я – дорогоцінна спадщина моя.
5	називне	Д	На пагорбі зеленім біла хата.
		Е	Задзвонили в усі дзвони по всій Україні.
		Є	Десять раз подумай, а раз скажи.

245. Установіть відповідність

Вид односкладного речення

Приклад

1	означено-особове	А	Сонним холодом од трав віє.
2	неозначено-особове	Б	Хліб-сіль їж, а правду ріж.
3	узагальнено-особове	В	Квітчастий луг і дощик золотий.
4	безособове	Г	За правду, браття, єднаймося щиро.
		Д	Задзвонили в усі дзвони по всій Україні

246. Установіть відповідність

Складне речення

- 1 складносурядне
- 2 складнопідрядне
- 3 безсполучникове
- 4 складне з різними видами зв'язку

Приклад

- А Чудний народ – художники й поети, усе їм сниться те,
- Б Вже листопад підкрався з-за дубів і гай знімає золоту перуку.
- В Хоч земля вся укрита снігами – моє серце в цвіту.
- Г По вінця сповнені краси, стоять степи, сади і луки.
- Д Були ті руки в ранах і рубцях – усе життя з камінням говорили.

247. З'ясуйте вид підрядних речень у наведених прикладах

- 1 означальне А Твій дух не став приниженим і плюсклим, хоч слала доля чорні килими.
- 2 з'ясувальне Б Ви знаєте, як липа шелестить у місячні весняні ночі?
- 3 обставинне часу В Бачу за морями золоті дороги, де припав до неба синьоокий степ.
- 4 обставинне умови Г Коли прибудеш влітку до столиці, немов на конях вилетять каштани, угору підіймаючи правиці.
- Д Коли слова на порох стерті, сповідатись зорям зайво.

248. З'ясуйте, який вид підрядного речення можна приєднати до поданого головного

Головне речення

- 1 Це не те місце...
- 2 Степан відчув...
- 3 ... але дівчина не здавалася.
- 4 Це трапилося тоді...

Підрядне речення

- А з'ясувальне
- Б означальне
- В обставинне умови
- Г обставинне допустове
- Д обставинне часу

249. Установіть відповідність

Вид підрядного речення

- 1 означальне
- 2 з'ясувальне
- 3 обставинне наслідкове
- 4 обставинне часу

Приклади

- А Адже матінка недурно казали, що світ не без добрих людей.
- Б Було так тихо, що навіть шелест листя на ясені здавався великим шумом.
- В Моря перелетиш і не впадеш, допоки буде в серці рідна мова.
- Г На небі збиралися великі хмари, так що можна сподіватися дощу.
- Д Англія – перша неслов'янська країна, де з'явилися переклади українських дум.

250. Установіть відповідність

Вид підрядного речення *Приклади*

- 1 означальне А Мені було байдуже, де вони отримували цю інформацію.
- 2 з'ясувальне Б Туди, де образи кохані, душа окрилена летить.
- 3 обставинне причини В Ясени, ясени, бачу вас за селом край дороги.
- 4 обставинне місця Г Вогонь був таким, що в повітрі снаряди зустрічалися зі снарядами.
- Д Прокинувся від того, що в хаті стало видно, як удень.

251. Установіть відповідність

Вид підрядного речення *Приклади*

1 обставинне умови;	А Зупинюсь у вечоровій тиші, слухаю, як дихає земля.
2 обставинне причини;	Б Ці дуби, що небо підпирають, певне, ще Батия пам'ятають.
3 означальне;	В І зірка впала, наче в Бога скотилась по щоці сльоза.
4 з'ясувальне.	Г Книга корисна, коли її читають.
	Д І, може, я тому й поетом став, що увібрав у себе казку діда.

252. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та видами їх підрядної частини

Вид підрядного речення *Приклади*

1 обставинне допустове	А Скажи що-небудь, щоб я тебе побачив.
2 обставинне умови	Б Вона бачила ці береги, коли вони були ще зовсім пустельні.
3 з'ясувальне	В Рідну пісню треба захищати так, як захищають рідний край.
4 обставинне мети	Г Якщо ти усміхнешся світу, він відповість посмішкою.
5 обставинне часу	Д У світі слів немає випадкових, хоча вони й століттями мовчать.
	Е Чим більше грошей має, тим більше плаче.
	Є Спинюся я і довго буду слухать, як бродить серпень по землі моїй.

253. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та видами їх підрядної частини

Вид підрядного речення *Приклади*

1 обставинне умови	А Я чув, як дихав сонний ліс у прохолодному тумані.
2 обставинне наслідку	Б Я єсть народ, якого правди сила ніким звойована ще не була.
3 обставинне мети	В Якби мені сила та воля, жив би без горя.
4 обставинне місця	Г Соборна Вкраїно, всі храми твої відбудуєм, щоб лунами дзвонів сягнути духовних вершин.
5 з'ясувальне	Д Україна моя починається там, де доля моя усміхається.
	Е Людина прагне до щастя одвічно, як ріки в долини.
	Є Теплий туман слався по полю й наливав балку по самі вінця, так що дерева потопали в ньому.

Завдання до текстів

Прочитайте текст і виконайте завдання 254-261

Квітка на асфальті

(1-4) Далеко не всім у нас відома Квітка Цісик — американка українського походження, майже містична співачка. Ця аудіомісіонерка зробила для пропаганди української душі у світі, мабуть, більше, ніж президенти. Її неповторне виконання — просвітлена приреченість, а її доля — фатальний відхід майже на зльоті.

(5-9) Ті, хто чув її композиції (а це відомі пісні, у тому числі «Два кольори», «Я піду в далекі гори», «Чуєш, брате мій»), не можуть звільнитися від їхнього енергетичного впливу. Перший диск записаний 1980-го, другий — через дев'ять років. Кожен з «утаємничених» у її творчість може розповісти, як уперше почув і здивувався: «А звідки тут янголи?».

(10-13) Виявилось, янгол поселився у старій касеті. Хіба вгадаєш, у якій подобі Творець відправляє на землю своїх гінців, і хіба завбачиш, якої миті він покличе їх назад? От тільки ті 1990-ті були не янгольські. І ніщо не віщувало появи цього голосу «нізвідки» — на диво місцевій естраді.

(14-16) Зірок тоді наплодилося необлікована кількість. Більше, ніж на небі. Творець навіть розгубився... Але ж душа все одно лишалася байдужою до підступів. Тріскотіть, співайте, вийте! А ми, можливо, й дочекаємося свого — янгола?

(17-19) ...І тут доведеться згадати добрим словом свідомих українських піратів. Спасибі, друзі, за те, що з далекого берега доставляли в тривожний час не тільки товари народного вжитку, а й перлини у вигляді касет — цю саму Квітку.

(20-28) Після того, як її записи стали проникати в місцеві програвачі й у деякі серця, з'явилися легенди. Адже багато хто чув, але ніхто не бачив, а голос хвилював. Кажали, ніби її предки — із аристократичного музичного роду, наче в Америці вона вмирає від хвороби. І співає на паперті українських пісень, бо «не має на що жити!». І то правда: у деяких її піснях проривалося щось, зрошене сльозою розлуки, благанням про милість. Ніби стоїть ця гарна дівчина посеред Брукліна, коханим покинута, долею скривджена, батьківщиною забута, і виводить пісню знетямлено, протяжно, жалібно. І я навіть уявляв собі її самозаглиблений погляд і відсторонену байдужість до світу. Оскільки і світ байдужий до неї, бо в ньому місце не квіткам, а будякам.

(29-33) Згодом усе виявилось не таким драматичним. У дівчини справді було романтичне минуле. Її родина ніколи не забувала про рідну землю, на якій тільки у мріях і ростуть виняткові квіти. І долю доньки, названої вигадливо, як для техногенної Америки, — Квіткою, її батьки бачили виключно в музичному орнаменті.

(34-38) Квітка вступила до нью-йоркської консерваторії. Та розчарує шанувальників американської мрії. Оперне майбутнє не склалося, а її американською «дійсністю» стає... рекламний конвеєр, і ось вона — цей янгол — співає дивним тембром сто мільйонів разів якісь «трелі»-заставки для кока-коли.

(39-43) Було в її кар'єрі й залучення до «великого» кіно. Але це так — мимохідь — так і не розквітла для «Оскара». Але родичі чітко усвідомили: призначення цього херувима не кока-кола, а щось неземне. Те, що залишається тільки у творчості. Тому і сподобилися допомогти їй у «сімейній вигадці» — записі українських пісень, які вона ввібрала з материнським молоком.

(44-49) Свої кривні 200 тисяч доларів ця вродлива й розкута американка вкладає в «український проект». У сімейні альбоми. Ніби «не для продажу». Українська — не найдосконаліша в її розмовній мові (м'яко кажучи). Але вимову контролює мама. У результаті народжується щось, ніким не очікуване... Наче «відкриваючи» для себе українську мову, Квітка «з чистого аркуша» розповідає відомі пісенні сюжети. А ми сприймаємо їх — «як уперше».

(50-54) Виконує хрестоматійні «Два кольори». Мільярд разів чути. Але небесний тембр — мимохідь — ніби вириває зі строфи одне слово: «Червоне — то любов, а чорне — то-о-о-о... журба». І в «то-о-о» — горе знання і небажання зустріти «журбу». Вона немовби відтягує цю зустріч і хоче залишитися на іншому кінці «кольору» — тільки в любові.

(55-57) «Чуєш, брате мій...» — про смерть на чужині. Співає, як поминальну молитву. Голос злегка тремтить. У кожній інтонації — прощання. І це, скажете, не передчуття янгола, якому невдовзі доведеться... «повернутися»?

(58-59) 1998-го вона й розтанула свічкою на «рідній чужині» — від невиліковної хвороби.

(60-67) ...Ще вона фантастично записала за дев'ять років до смерті «Я піду в далекі гори». І саме в американській українки виявилось найбагатше змістове й емоційне аранжування. Так виходить... коли «як уперше». Магнетичний тембр летить над Карпатами, а там — загублений Іван із «Тіней забутих предків» усе шукає і шукає свою Марічку. Вслухайтесь — пригадаєте фільм... До речі, хто знав, що вже інший янгол зовсім в інший час пролетить над Карпатами і торкнеться крилом тоді ще маловідомого режисера, і в результаті народиться «кіномелодія» на всі часи. І ніхто ніколи переспівати її не зможе.

(68-71) Саму Квітку дехто намагався «переспівати». Тільки без усіляких рекламних поціновувачів якщо шукає, то знаходить не удаваних, а справжню. Ніякі продюсери не

«прорахували» б подібну Квітку, яка співає. Співає за океаном, а українську душу відчуває глибше, ніж ті, що з нашого «асфальту».

(72-73) Як і раніше, вона існує не «всупереч», а просто окремо. Хто почує — той молодець. У її голосі — туга за надіями марними, гарними, такими — як у «раю».

За О. Вергелісом, газета «Дзеркало тижня»

254. Перша частина використаного в тексті авторського неологізму «аудіомісіонерка» (рядок 2) стосується звукозапису, а друга –

- А популяризації
- Б благословення
- В започаткування
- Г звеличення

255. Ужиті в тексті слова *мимохідь* і *мимохіть* (рядки 39, 51)

- А різні за значенням
- Б однакові за значенням
- В близькі за значенням
- Г протилежні за значенням

256. Згадуючи «свідомих українських піратів» (рядки 17-18), автор передусім

- А романтизує незалежних підприємців, які випробовували долю, вирушаючи за кордон
- Б схвалює поширення української музики в обхід авторських прав
- В наголошує, що вони сприяли знайомству з мистецтвом української діаспори
- Г засвідчує спроби наслідування стилю Квітки Цісик на українській естраді

257. Підкреслюючи в тексті, що Квітка Цісик стоїть «посеред Брукліна, коханим покинута, долею скривджена, батьківщиною забута, і виводить пісню знетямлено, протяжно, жалібно», автор прагне

- А викликати в читача співчуття до дівчини
- Б наголосити на впливі матеріальної скрути на творчість співачки
- В підкреслити щирість і майстерність виконання героїні
- Г ствердити, що талант співачки не був поцінований слухачами

258. Згадка про те, що Квітка Цісик мала в репертуарі дуже відомі пісні, співвідносна з реченням (реченнями)

- А І ніщо не віщувало появи цього голосу «нізвідки» — на диво місцевій естраді (рядки 12-13).
- Б Зірок тоді наплодилося необлікована кількість. Більше, ніж на небі (рядок 14).
- В Свої кривні 200 тисяч доларів ця вродлива й розкута американка вкладає в «український проект» (рядки 44-45).
- Г І саме в американській українки виявилось найбагатше змістове й емоційне аранжування. Так виходить... коли «як уперше» (рядки 61-62).

259. Виходячи з тексту, долю Квітки Цісик НЕ МОЖНА вважати здійсненням американської мрії, бо

- А це поняття означає високий життєвий стандарт і славу, а співачка їх не досягла
- Б вона завжди лишалася україркою, байдужою до американських цінностей
- В американська мрія передбачає самостійну працю, а Квітка мала підтримку родичів
- Г метою її життя стала творчість, а не соціальний статус і матеріальні статки

260. Співачка Квітка Цісик і кінорежисер Сергій Параджанов порівняні в тексті (рядки 62-69), тому що вони

- А** геніальні своєю неповторністю
- Б** були відірвані від батьківщини
- В** постраждали за любов до України
- Г** створили свої шедеври незадовго до смерті

261. Ознаками стилю тексту є

- А** уживання термінів, спеціальної фразеології, логічність, точність, обґрунтованість викладу
- Б** повтори, пристрасність викладу (захоплення), наявність окличних речень, питань, уживання суспільно-політичної лексики, емоційно забарвлених слів, фразеологізмів
- В** широке вживання побутової лексики, емоційно забарвлених і просторічних слів, неповних речень
- Г** переважання стилістично нейтральних мовних засобів, уживання канцелярської лексики, відсутність емоційно забарвлених слів, гранично точний виклад

Прочитайте текст і виконайте завдання 262-269

Більший за самого себе

(1-9) Немає речей менш знаних, ніж речі загальновідомі. Шедеври світової літератури дістали привілей бути в усіх на вустах, навіть не доходячи до серця. Кому не відомо, що таке «Дон Кіхот» і хто такий завзятий гідальго Дон Кіхот Ламанчський? Перший-ліпший школяр достеменно з'ясує, що великий Сервантес створив нищівну пародію на відірвані від життя лицарські романи, а в Лицареві Сумного Образу висміяв людину, яка втратила чуття реальності і силкується повернути назад колесо історії. Відтак вона заслуговує чималої зневаги, і випадають їй гулі й синці, а зовсім не пироги й млинці. Як казав у романі той вельми обдарований чуттям реальності корчмар: «Не такий я дурний, щоб у мандрівні лицарі шитися. Я ж таки бачу, що тепер інший світ настав».

(10-13) Мовляли, що Дон Кіхот пізно народився, утрапив не в свою добу. Однак в усі часи не підупадала мудрість: «Нема дурних», а тому в усі часи Дон Кіхоти й були Дон Кіхотами. І що цікаво: що мізерніший траплявся читач, то сердечніше він потішався над Дон Кіхотом.

(14-16) А Байрон чомусь не сміявся: «З усіх повістей це найпечальніша...». А Гайне з дитинства плакав, коли читав, як переміг Дон Кіхота мерзенний циркульник, і в зрілому віці «на фатальних роздоріжжях» свого життя прикликав образ «худорлявого лицаря».

(17-20) Ідея Дон Кіхота не належить добі Сервантеса, вона загальнолюдська, вічна ідея. Певно, Дон Кіхот визрівав ще з тих незнаних, загублених у темряві праісторії часів, коли малосила людина вперше, може, невміло, але чесно стала супроти триумфу неправди, – і не скінчиться він доти, доки не затреться відмінність між добром і злом.

(21-27) Дон Кіхот продовжувався в незліченних «диваках», у химерниках та «ідіотах» усіх літератур світу. Більше того, Дон Кіхот продовжується в усе нових і нових поколіннях, які до нього звертаються. І все, пережите людством під знаком Дон Кіхота, стає Дон Кіхотом – увиходить у зміст його образу – для наступних поколінь. І тому сказане про Дон Кіхота Байроном або Достоевським, Гайне або Ейнштейном сьогодні для нас є не менш важливим, ніж сказане Сервантесом, а життя багатьох «мудрих безумців» має до вічної ідеї Дон Кіхота не менший стосунок, ніж образ самого завзятого гідальго.

(28-32) Хіба не Дон Кіхотами були ті незліченні в світовій історії, котрі ставили свою честь і славу своєї землі вище за добробут і саме життя? Дон Кіхотом сучасникам його чуття честі і слави здавалися смішними, але ж були на шляхах людства епохи, коли честь і слава надихали людей на неймовірні звершення, на необжиті висоти благородства. «Шукаючи собі честі, а князеві слави...».

(33-35) Недарма Тарас Шевченко, який так гостро переймався козацькою славою – не останньою серед слав людської історії, – вбачав трагедію в тому, що нащадки козаків забули, що таке слава, самопожертва.

(36-43) Відомо, що Дон Кіхот був улюбленою книгою Ейнштейна протягом його життя, що друзі вважали його Дон Кіхотом і він сам собі в цьому зізнавався... Ключем для розуміння цієї, на перший погляд, парадоксальної спорідненості можуть бути Ейнштейнові слова: «Моральні якості видатної людини мають більше значення, ніж суто інтелектуальні досягнення». Моральні цінності – це було найголовніше для Ейнштейна, поза ними все втрачало свій сенс і свою привабливість, поза ними життя не мало радості. А то вже і є донкіхотство. І скільки зворушливих прикладів такого донкіхотства явило Ейнштейнове життя!

(44-51) Однак спорідненість Ейнштейна з Дон Кіхотом не вичерпується етичним максималізмом, адже й науковими відкриттями Ейнштейн зобов'язаний своєму... донкіхотству! Саме в єдиній теорії поля колеги вбачали ознаку його донкіхотства. Часом треба бути легковірним, щоб дійти до серйозного; слід вирватися з об'ємів «нормального» мислення, щоб мислити розумно. Не випадково Ейнштейн уважав найбільш науковою якістю людського мислення... фантазію. Так само і Дон Кіхот, який дивовижно не бачив і не розумів того, що бачили й розуміли всі, досягнув натомість щось незмірно більше, важливіше й триваліше, що хвилюватиме й надихатиме людство довіку.

(52-54) А разом усе це й дало право Достоєвському сказати: «Якби скінчилася земля, і спитали б там десь людей: «Чи ви зрозуміли ваше життя на землі і який про нього зробили висновок?» – то людина могла б мовчки подати «Дон Кіхота».

За І. Дзюбою

262. Слово, виділене в реченні *«Перший-ліпший школяр достеменно з'ясує, що великий Сервантес створив нищівну пародію на відірвані від життя рицарські романи»* (рядки 4, 5), означає

- А гостро сатиричний художній твір, якому властива історична конкретність
- Б твір, який перебільшено комічно наслідує якогось автора або літературний напрям
- В великий, складний за будовою епічний твір, у якому широко охоплені життєві події певної епохи
- Г твір, у якому широко зображені історичні події, поставлено загальнолюдські проблеми

263. Фразеологізм **доходити до серця**, ужитий у реченні *«Шедеври світової літератури дістали привілей бути в усіх на вустах, навіть не доходячи до серця»* (рядки 1, 2), розкрито в рядку

- А відчувати душевний неспокій
- Б усвідомлювати значення чого-небудь
- В ставати чийсь надбанням, діставатися комусь
- Г боляче вражати, зачіпати когось

264. Виділені слова є метафорами, ОКРІМ

- А А Гайне... в зрілому віці **«на фатальних роздоріжжях»** свого **життя** прикликав образ «худорлявого рицаря» (рядки 14-16).
- Б Моральні цінності – це було найголовніше для Ейнштейна, поза ними все **втрачало свій сенс** (рядки 39-41).
- В Честь і слава надихали людей на неймовірні звершення, на необжиті **висоти благородства** (рядки 30, 31).
- Г Часом... слід вирватися з **об'ємів «нормального» мислення**, щоб мислити розумно (рядки 47, 48).

- 265.** Вислів «Однак в усі часи не підупадала мудрість: «Нема дурних», а тому в усі часи Дон Кіхоти й були Дон Кіхотами (рядки 13, 14) є в тексті
- А** тезою, справедливість якої доводить автор
 - Б** тезою, яку автор спростовує
 - В** аргументом, що спростовує викладену думку
 - Г** аргументом на користь висунутої тези
- 266.** Аргумент «Науковими відкриттями Ейнштейн зобов'язаний своєму... донкіхотству!» (рядки 45, 46) підтверджено прикладом
- А** Саме в єдиній теорії поля колеги вбачали ознаку його донкіхотства (рядок 46).
 - Б** Не випадково Ейнштейн вважав найбільш науковою якістю людського мислення фантазію (рядки 48, 49).
 - В** Слід вирватися з об'ємів «нормального» мислення, щоб мислити розумно (рядки 47, 48).
 - Г** Дон Кіхот... осягнув натомість щось незмірно більше, важливіше і триваліше (рядки 49-51).
- 267.** У заголовку «Більший за самого себе» відображено думку
- А** Немає речей менш знаних, ніж речі загальновідомі (рядок 1).
 - Б** Моральні якості видатної людини мають більше значення, ніж суто інтелектуальні досягнення (рядки 39, 40).
 - В** Усе, пережите людством, стає Дон Кіхотом – увіходить у зміст його образу – для наступних поколінь (рядки 23, 24).
 - Г** І що цікаво: чим мізерніший траплявся читач, тим сердечніше він потішався над Дон Кіхотом (рядки 12, 13).
- 268.** Донкіхотством НЕ можна вважати готовність
- А** незважаючи на слабосилість, ставати супроти тріумфу неправди
 - Б** віддавати перевагу моральним цінностям, поза якими все втрачає свій сенс
 - В** ставити свою честь і славу вище за добробут і саме життя
 - Г** не втрачати чуття реальності й отримувати від життя пироги й млинці
- 269.** Ознаки стилю, характерні для тексту, подано в рядку
- А** уживання термінів, спеціальної фразеології, логічність, точність, обґрунтованість викладу;
 - Б** повтори, пристрасність викладу (захоплення), наявність окличних речень, питань, уживання суспільно-політичної лексики, емоційно забарвлених слів, фразеологізмів;
 - В** широке уживання побутової лексики, емоційно забарвлених і просторічних слів, неповних речень;
 - Г** переважання стилістично нейтральних мовних засобів, уживання канцелярської лексики, відсутність емоційно забарвлених слів, гранично точний виклад.

Прочитайте текст і виконайте завдання 270-279

Феномен Стуса

(1-3) На сьогоднішній хвилі оновлення ім'я Стуса увійшло в життя українського народу як важливий чинник пробудження й самоусвідомлення, набуло значною мірою символічного значення.

(4-7) В історії кожної національної культури були свої подвижники. Що ж до культури української, то вона давала особливо вдячний ґрунт для подвижництва, інакше вона просто не могла б вижити в тих жорстких і неповноцінних умовах, які визначила їй історія. Дух Шевченка витає над нею, невблаганно шукаючи все нових втілень, і одним з них став Василь Стус.

(8-15) Досвідом Шевченка належить особливе місце в поезії Стуса. Це щось незмірно вагоміше від суто літературного впливу. Недарма Ю. Шевельов писав: «Шевченко для нього – як українська мова. Він нею пише, він нею дихає, він кує й перековує її, як йому велить творчий дух. Не можна собі уявити Стуса поза українською мовою, не можна його уявити поза Шевченковою стихією». То, справді, глибоко внутрішня єдність, генетичний духовний зв'язок при гострому запереченні наслідування шевченківських форм, інерції «шевченківського кожуха». Стусову поетику, його «образ вірша» єднає з Шевченком своєрідний кругообіг образів, глобальна повторюваність певних мотивів і форм.

(16-21) З перших кроків свого творчого самовиявлення Стус брав на себе багато. Вже в ранніх віршах болісно шукає втраченої гармонії зі світом, цілісності – не ситої і ледачої, а тієї, що її треба виборювати дорогою ціною – пізнанням самого себе, готовністю не зрадити себе. «Як вибухнути, щоб горіть?!» – так звучить у Стуса вічне гамлетівське запитання. Його життєва модель – втілення принципу: між високою ідеєю та життєвим вибором, між словом і вчинком немає відстані, немає суперечності.

(22-26) Саме цим насамперед зумовлена особлива значущість Стусового образу буття для нашої людини, яку привчали бути рабом обставин, об'єктом чийсь волі, а не суб'єктом у його самовиявленні й самоутвердженні. З цим пов'язана й особлива вага Стусового слова. Воно підтвержене вчинком, «забезпечене нерозмінним запасом правди і ціною власного життя» (Євген Сверстюк), тому й не сприймається як фраза.

(27-35) Доводиться чути, що вся сила поезії Стуса – в тих ідеях, які вона несе в собі, в образі автора, тоді як суто поетичних відкриттів тут небагато. На цій підставі його як традиціоналіста протиставляють новаторам. Та з огляду на нашу історичну, національну долю така поезія завжди була актуальною, лишаючись головним, а подекуди чи не єдиним чинником національно-культурного самоствердження. У місткому афористичному слові вона несла правду всупереч заборонам, насильству, фальсифікації. А що за таке слово дорого треба платити – здоров'ям, долею, самим життям (і платили, платили сповна!), – воно не сприймалося як фраза, набувало ваги й закличної сили. Можливо, настане колись такий час, коли ми будемо справді вільними серед рівних – тоді й відмовимося від поетичної публіцистики, але ще не час...

(36-41) І, очевидно, сила поезії Стуса, її здатність зворушити глибинні шари свідомості читача зумовлена не тільки сумою істин, висловлених у ній. Інша річ, що «секрети поетичної творчості» Стуса не лежать на поверхні, не заявляють голосно про себе. Вони – у «непомітних» взаєминах традиційних і новаторських начал, у непідвладності моді, в майстерному опануванні смисловими глибинами слова, в умінні віднайти різні смислові шари й глибоко заховані асоціативні зв'язки, символічне підґрунтя слова й образу.

(42-47) Сьогоднішня популярність імені Стуса виникла на гребені політичної хвилі. Вона зумовлена навалом пізнання того, що замовчувалося, душилося, а насправді було і є гордістю нації. Широкий загаль знає передусім ім'я Стуса: душі, згодовані сурогатами, вабить образ праведника. І що більше його поезія наближатиметься до людей, то глибинніші смислові пласти відкриватимуться в ній. Час уже, нарешті, формувати смаки не дешевими ерзацами поезії, а такими чистими й справжніми взірцями, як Стусове слово.

(48-53) Якби життя Стуса склалося інакше, пролягло б у звичному, «спокійному» річищі, без трагічних випробувань, ми, без сумнівів, мали б поета інтелектуально наповненого, з високою мистецькою ерудицією, оригінальним переосмисленням світового мистецького досвіду, що для української поезії з її вічно актуальною небезпекою провінціалізму – життєво важливо. Але то був би вже інший поет. Феномен Стуса постав саме на такому історичному тлі. І саме такий Стус дорогий нам.

(За Михайлиною Коцюбинською)
(628 слів)

270. Справедливість думки: «На сьогоднішній хвилі оновлення ім'я Стуса ввійшло в життя українського народу як важливий чинник пробудження й самоусвідомлення, набуло значною мірою символічного значення» (рядки 1-3) доводять висловлювання з тексту:

- 1) Сьогоднішня популярність імені Стуса виникла на гребені політичної хвилі. Вона зумовлена навалом пізнання того, що замовчувалося, душилося, а насправді було і є гордістю нації (рядки 42-44).
- 2) Вже в ранніх віршах (Стус) болісно шукає втраченої гармонії зі світом, цілісності – не ситою і ледачою, а тією, що її треба виборювати дорогою ціною – пізнанням самого себе, готовністю не зрадити себе (рядки 16-20).
- 3) «Секрети поетичної творчості» Стуса – у непомітних взаєминах традиційних і новаторських начал, у непідвладності моді (рядки 37-39).
- 4) ... З огляду на нашу історичну, національну долю така поезія завжди була актуальною, лишаючись головним, а подекуди чи не єдиним чинником національно-культурного самоствердження (рядки 29-31).

- А** 1-ше висловлювання
- Б** 2-ге висловлювання
- В** 3-тє висловлювання
- Г** 4-те висловлювання

271. Принцип «між високою ідеєю і життєвим вибором, між словом і вчинком немає відстані, немає суперечності» (рядки 20-21) характеризує натуру

- А** рішучу
- Б** цілісну
- В** віддану
- Г** нерозважливу

272. Доказ того, що життя і творчість В. Стуса є подвижництвом, містять висловлювання з тексту

- 1) В історії кожної національної культури були свої подвижники. Що ж до культури української, то вона давала особливо вдячний ґрунт для подвижництва, інакше вона просто не могла б вижити в тих жорстких і неповноцінних умовах, які визначила її історія (рядки 4-6).
- 2) У місткому афористичному слові вона (така поезія) несла правду всупереч заборонам, насильству, фальсифікації. А що за таке слово дорого треба платити – здоров'ям, долею, самим життям (і платили, платили сповна!), – воно не сприймалося як фраза, набувало ваги й закличної сили (рядки 31-34).
- 3) Що більше його (Стусова) поезія наближатиметься до людей, то глибинніші смислові пласти відкриватимуться в ній (рядки 45-46).
- 4) Широкий загальний знає передусім ім'я Стуса: душі, згодовані сурогатами, вабить образ праведника (рядки 44-45).

- А** 1-ше висловлювання
- Б** 2-ге висловлювання
- В** 3-тє висловлювання
- Г** 4-те висловлювання

- 273.** Загальним щодо інших є зміст висловлювання
- А** Шевченко для нього – як українська мова (рядки 9-10).
 - Б** Стусову поезику, його «образ вірша» єднає з Шевченком своєрідний кругообіг образів (рядки 14-15).
 - В** Досвідіві Шевченка належить особливе місце в поезії Стуса (рядок 8).
 - Г** То, справді, глибоко внутрішня єдність при гострому запереченні наслідування шевченківських форм, інерції «шевченківського кожуха» (рядки 12-13).
- 274.** У вислові «Досвідіві Шевченка належить особливе місце в поезії Стуса. Це щось незмірно вагоміше від суто літературного впливу» (рядки 8-9) автор говорить про
- А** епігонство
 - Б** прихильність
 - В** наслідування
 - Г** спадкоємність
- 275.** У реченні «З перших кроків свого творчого самовиявлення Стус брав на себе багато»
- А** немає фразеологізмів
 - Б** ужито фразеологізм «брати на себе»
 - В** ужито фразеологізм «брати на себе багато»
 - Г** ужито фразеологізм «творче самовиявлення»
- 276.** Стусове запитання «Як вибухнути, щоб горіть?!» (рядок 19) означає
- А** роздвоєність, сумнів
 - Б** занурення в роздуми, нездатність діяти швидко й рішуче
 - В** невідворотну потребу в рішенні перед серйозним кроком
 - Г** визначення творчої позиції, життєвий вибір
- 277.** Висловлення «Доводиться чути, що вся сила поезії Стуса – у тих ідеях, які вона несе в собі, в образі автора, в той час як суто поетичних відкриттів тут небагато» (27-28) є в тексті
- А** висновком із попереднього роздуму автора
 - Б** тезою автора, яку він має підтвердити або спростувати
 - В** формулюванням проблеми, спірного питання
 - Г** аргументом, доказом, що підтверджує або спростовує тезу автора
- 278.** Думку про те, що поетичних відкриттів у творчості Стуса небагато, він є традиціоналістом, а не новатором, найкраще спростовує висловлювання
- 1) Можливо, настане колись такий час, коли ми будемо справді вільними серед рівних – тоді й відмовимося від поетичної публіцистики, але ще не час... (рядки 34-35).
 - 2) Ми, без сумнівів, мали б поета інтелектуально наповненого, з високою мистецькою ерудицією (рядки 49-50).
 - 3) І що більше його поезія наблизатиметься до людей, то глибинніші смислові пласти відкриватимуться в ній. Час уже, нарешті, формувати смаки не дешевими ерзацами поезії, а такими чистими і справжніми взірцями, як Стусове слово (рядки 45-47).
 - 4) ... «Секрети поетичної творчості» Стуса – у «непомітних» взаєминах традиційних і новаторських начал, у непідвладності моді, в майстерному опануванні смисловими глибинами слова, в умінні віднайти різні смислові шари й глибоко заховані асоціативні зв'язки, символічне підґрунтя слова й образу (рядки 37-41).
- А** 1-ше висловлювання
 - Б** 2-ге висловлювання
 - В** 3-тє висловлювання
 - Г** 4-те висловлювання

279. Посилання автора на «непомітні» взаємини традиційних і новаторських начал» (38-39) у поезії В. Стуса заперечує думку про те, що він як традиціоналіст протистоїть новаторам, оскільки

- А *традиціоналіст* і *новатор* – у тексті антоніми, а *традиційний* і *новаторський* – ні
- Б слова в обох парах – антоніми
- В *традиціоналіст* і *новатор* – антоніми, а *традиційний* і *новаторський* – синоніми
- Г слова в обох парах належать до однієї тематичної групи